НОВА ХАТА

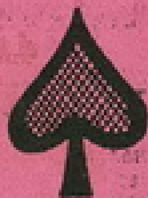
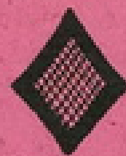

ч. 6

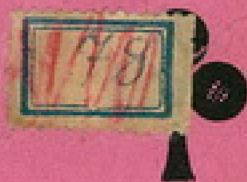

М. Бутович

1932

Від Адміністрації

Пренумерата є платна з гори; щоби оминути перерви в посилці журналу, просимо о правильне вплачування належности.

До всякої кореспонденції з Редакцією і Адміністрацією просимо долучувати на відповідь 0.35 зол. поштовими значками.

В разі зміни місця побуту просимо завчасу нас про це повідомити, а на кошти зміни адреси прислати 0.50 зол. поштовими значками.

„НОВА ХАТА“

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНЬОЇ КУЛЬТУРИ

Річна передплата . . .	18.— зол	В Америці й Канаді:	
Піврічна передплата . .	9.50 „	річна передплата . . .	3 дол.
Чвертьрічна передплата .	5.— „	В Чехословаччині:	
Ціна поодинокого числа .	1.80 „	річна передплата . . .	80 к. ч.

В Румунії: річна передплата 500 леїв, піврічна 250 леїв, чвертьрічна 150 леїв, поодиноке число 50 леїв. — В Румунії приймає передплату на „Нову Хату“: **Dmytro Herodot, Bucarest IV. Delea Veche 45.**

В усіх справах часопису звертатися — В Канаді: Miss Hanna Romanchych, Box 75, Vegreville, Alta. — В Америці: Mrs. Julia Kucher, Carnegie Pa, Jane Street — В Бразилії: Snr Sergio Savitski, S-ta Catharina, Papanduva via Canoinhas.

Адреса: „НОВА ХАТА“ Львів, Ринок ч. 39, I п.

Тел. 8583. — Число конта П. К. О. 405.361.

ЧИ ВИ ВЖЕ Є ПЕРЕДПЛАТНИКОМ журналу

„ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“

З днем 1. жовтня 1931 року почався пятий рік існування одинокого популярно-наукового місячника „ЖИТТЯ І ЗНАННЯ“.

На рік 12 чисел. Кожне число по 32 сторінки вел. чвірки. Хто бачив і передплачував названий журнал, не потребує рекомендації.

Хто не бачив, нехай не пожалує дрібку часу, переглянути у знайомого останній річник. Або нехай звернеться до Адміністрації журналу о оказове число і о зміст річника.

Побачить таке:

Журнал **подає** всебічний погляд на ріжні ділянки науки й життя; **виясняє** всі важні питання науки й життя в доступний спосіб; **подає** звістки про найновіші й найважніші досягнення, здобутки й винаходи в науці й техниці; **творить** багате джерело для доповнення й поширення знання, для самоосвіти, для викладів і грімких читань в читальнях і кооперативах; **містить** пребагатий ілюстраційний матеріял, який **робить наглядними й оживляє** поодинокі статті журналу.

Журнал повинні передплачувати всі, що займаються освітньою і культурною роботою в народі, перш за все наше Учительство й Духовенство, а далі всі інші знання, як Адвокати, Лікарі, Інженіри, Промисловці, Торговці, приватні й державні Урядовці.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Передплата на рік в краю і Чехословаччині виносить 18 зол., на 6 місяців 9 зол., на 3 місяці 5 зол., поодиноке число коштує 2 зол. — За кордоном на рік виносить 4 ам. дол., на 6 міс. 2 дол., на 3 міс. 1.20 ам. дол., поодиноке число коштує 0.35 ам. дол. Для членів Т-ва „Просвіта“ за кордоном 3 ам. дол. річно.

Комплети II., III. і IV. річників можна замовляти по ціні: 18 зол. за брошурований і 25 зол. за оправл. в півполотно зі золотими витисками на фронті і хребті.

ПРОСИМО ПРИСИЛАТИ ПЕРЕДПЛАТУ. При кожночасній зміні адреси необхідно подавати давню адресу.

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ І АДМІНІСТРАЦІЇ:

ЛЬВІВ, РИНОК 10, Товариство „ПРОСВІТА“.

Societé „Prośvita“, Leopol, Rynok 10. Pologne.
Association „Prośvita“, Lviv, (Lemberg) Rynok 10. East. Galicia, Poland.

НИТКИ

до вишивання марки

D. M. C.!

Всі відтінки, відповідні для українських вишивок можна дістати в крамниці кооперативи „У. Н. М.“

ЛЬВІВ, КОСЦЮШКИ Ч. 1

Cotton Perlé в клубках	0·60 зол.	
Cotton Perlé в мотках .	0·45	„
D. M. C. в мотках . .	0·25	„
Mouliné в мотках . .	0·18	„

Повищі ціни, усталені фабрикою D. M. C. для розпродажі, не можуть бути змінені. — Числа красок подані для кожної робітки у відділі Ручних Робіт.

Книжки й журнали надіслані до редакції.

(Просимо авторів і видавців надсилати нам свої видання для обміну й поміщення в оцій рубриці).

„Жіноча Доля“, — двотижневик, для українського жіноцтва, Коломия, чч. 13—14.

„Zensky Svet“, — місячник, Любляна Югославія), ч. 6.

„Літературно Науковий Вістник“, місячник, Львів 1931, ч. 6.

„Нові Шляхи“, — літературно науковий, мистецький і громадський журнал, Львів 1931, ч. 5.

„Життя і Знання“, — ілюстрований місячник, Львів 1931, ч. 8.

„Учительське Слово“, — орган Взаїмної помочі Українського Учительства, Львів, ч. 6.

„Літопис Червоної Калини“, — ілюстрований журнал історії та побуту, 1931 р., ч. 3.

„Неделя“, Илустровани Лист, Београд. Тижневик.

„Вісти з Лугу“, — письмо присвячене луговим і січовим справам, просвіті і науці, ч. 5.

„Шлях виховання й навчання“, — педагогічно-методичний місячник, ч. 1.

„Eva“, časopis moderní ženy, Praha, 13—14.

„Пчôлка“, — Видає Товариство „Просвіта“ в Ужгороді, ч. 11-12.

До цього числа долучуємо аркуш узорів.

Почтову оплату оплачено гуртом. Należytość pocztową uiszczono ryczałtem.

ЖУРНАЛ ДЛЯ ПЛЕКАННЯ ДОМАШНОЇ КУЛЬТУРИ

ВИХОДИТЬ РАЗ У МІСЯЦЬ

РІК VIII. ЛЬВІВ, ЧЕРВЕНЬ 1932. Ч. 6.

Л. БУРАЧИНСЬКА.

НАРОДНІ ВИШИВКИ В НАШІЙ ХАТІ

(Реферат, прочитаний дня 8. травня ц. р. на сходинах Т-ва Жіноча Громада у Чернівцях).

I.

Під теперішню пору питання народніх вишивок у нашій хаті вже розвязане. Здається вже й не знайдемо в нас хати, де не було би вишиваної подушки чи доріжки, де не збирали би взорів та не знали би народніх стібів. А тимпаче тут на Буковині, де вже здавна закорінилася традиція вишивок, завдяки робітні „Жіночої Громади", заснованої в 1908 р. Ми свідомі того, що народня вишивка варта уваги, що вона має богато цікавих відмін та що її можна, а навіть треба впровадити в нашу хату.

Я навмисне застановляюся над цим фактом, щоби його належно підчеркнути. Тому, що не так дуже давно не цінили ми нашої вишивки в такий спосіб. Хоч би вже те, що одиниці, які цікавилися народніми вишивками та збирали їх, можна би назвати виїмками. Окрім робітні „Ж. Гр.", згадую тут т. Гордійчукову з Виженки, п. Ольгу Бачинську зі Стрия, як піонірок цього нового стремління з часу, який віддалений від нас заледви кільканайцять літ. Загал-же ставився до вишивки, як до якоїсь патріотичної відзнаки, як до жовтоблакитної стрічки, яку чіпляли вряди-годи в якесь національне свято. І тому вишивка в нашій домівці грала принагідну ролю.

Тепер-же справа стоїть інакше. Вишиваємо з замилування, з потреби, з власної охоти.

Із цих моментів, схоплених тут, бачимо яку еволюцію перейшли ми за короткий час.

Одначе, коли в розумінні наших вишивок можна переходити еволюцію, та коли ми її переходимо, слід нам застановитися, чи вже увесь цей шлях лежить за нами. Легко насуваються докази й сумніви, що ми ще не все потрібне зробили. От хоч би й таке, як влучне або невдатне применення вишивки, гарне або погане розміщення красок, говорить нам дуже богато. А вже приміри чужих народів нас у цьому переконують. Із власного досвіду знаємо, як широко закорінилося народнє мистецтво в хаті румунського інтеліґента, якої не можна уявити собі без необхідної кімнати „в народньому стилю". Воно піднеслося тут при видатній допомозі держави до високої міри. Щоправда, ми не повинні брати собі за примір руху, підпираного державними чинниками. Зовсім інакше приміняється й розвивається щось, що є накинене й модне, ніж те, що випливає з внутрішньої потреби й замилування одиниці. Тут уже краще приглянутися, як шведи розвинули своє народнє мистецтво та злучили його міцно з побутом інтеліґента. Із любовю до своєї старовини вишукували вони джерела народньої творчости, збирали взори, орґанізували робітні й розбудовували широко домашній промисл. Оцей відрух, що виплив із глибокого зацікавлення своїм народнім мистецтвом, казав шведам підходити дуже уважно до свого завдання. Вони й досягнули неабияких успіхів, зрівнявши тепер хату інтеліґента й селянина у своїх прикрасах. Домашній промисл став у Швеції не лише видатним джерелом заробітку для сільського населення, але й приманчивою заохотою для відвідин чужинців.

Ось нам доказ, скільки ще в нас лишається праці. Наше народнє мистецтво куди богатше шведського, коли взяти під увагу його ріжнородність та пишноту. Ніхто здається не має стільки ріжноманітности відмін, таку широку скалю можливостей у примінені, як ми українці. Великий простір українських земель має ріжні ґеоґрафічні й діялектичні границі; вони й стають межами для ріжних українських стилів, а властиво для ріжних відмін одного нашого стилю. Бо що таке стиль? Це вираз мистецького почування маси, яке

витворюється під впливом життєвих умовин, природного довкілля й народнього темпераменту. Перегляньмо собі по черзі всі оті відміни, які хоч по части стверджено й досліджено.

II.

Почнемо від гуцульського. Він найбільше відомий та найкраще досліджений, а може й найбільш оригінальний з усіх українських стилів. Тут збереглася лінійна орнаментика, яка на рівнині уступила вже місце рослинній. Живі веселі краски зударяються об себе, червона, жовта, помаранчева й зелена, обведені тонкими чорними рямцями. Вогнем палає дівчина, коли в неділю йде до церкви. Сміються ґердани й уплітки, мерехтить на сонці золототкана запаска, а „писаний" киптар хватає кожного за очі. А воно й не може бути інакше серед отих стрімких зелених гір, де хиткі шпилі смерік гостро проколюють небо. Бистро збірають у долину дикі гірські потоки і грозять бурними повенями. А гірські стежки, „плаї" зникають у гущавині й при кожному закруті приносять новий краєвид.

Бутня, гордовита вдача виростає серед такого довкілля. Далеко розкинені від себе хатки гуцульського села, розкошують у палких красках та любуються в гарній одежі. Гуцулка не щадить гроша на гарний одяг.

А зійдім ми трохи на доли, в буковинське Підгіря та галицьке Покуття. Похилими горбками спливає тут земля до рівнини, а на левадах появляються вже журливі вітки верб. Сільські хатки зісунулись до купи; вони ще не притулені одна до другої, але вже бачуть себе ізза гущавини зелених садків. Поволі привикає око до покутської вишивки, важкої й темної, як земля, яку тут орють. Чорна краска покинула завдання рямців, вона поширилася на всю вишивку. Іноді перемагають густа, вишнева, смілива „кукурудзяна", та ще якась особлива жовтаво-червона. Підгірянин любується в пишноті, у нього вишивка важка, багата й одноцільна. Іноді розквітає вона золотом та сріблом; недаром ішов тудою колись шлях на Схід та зі Сходу.

Оцей перехід бутнього гуцульського світовідчування до повільної думки подолянина характеризує всі підгірські села. Зрештою це й одинока їхня спільна черта ,бо вже красками та взорами вони основно ріжняться від себе. Буковинське Підгіря, Покуття, Бойківщина, це окремі ґрупи вишивок зі своїм питомим, мистецьким обличчам.

Але всі вони стають підложжам для подільської вишивки, цієї правдивої аристократки в свому роді. Подільська вишивка виросла серед зовсім інших обставин. Подолянин оре весною чорну, дріжучу землю; вона тягнеться перед ним вузькою нивкою, така довга, як його переднівок. Літом вона хвилює колоссям, а зимою спить, грубо присипана снігом. Далеко десь лучиться з сірим обрієм неба. Гострі вітри термосять її нутро, але ніколи до нього не доходять. Тому й подільське село тісно збилося до купи, щоби знайти собі опору проти цієї ворожої сили. Подолянин сумовитий — оця одноманітна рівнина не дає розривки ні для ока ні для вуха. Він повільно думає й повільно ходить, бо знає, що рівнини не може скоро побідити. Розважно думає він і про прикраси свого одягу. Одну, дві краски добирає собі подолянка до своєї вишивки та ще й вимірює її по можности скупо. Вишивки ці трудні й мозольні; що для неї трудного супроти важкої праці в полі ?

А звідси крок і ми вже в царстві ніжних степових відтінків. Що це таке степ? Безкрая рівнина, яка на весні хвилює буйними рослинами, а влітку зісушена вяне під жорстоким поглядом сонця. На цим усім здіймається глибока синя купола неба, така глибока й синя, що на ній лише може спочити втомлене око. І в нього задивилась шевкиня, коли творила своєрідну прикрасу. Додала до цього ще рудий відтінок висушеної трави й готова картина степового обрію. Оця погідна ясність характеристична для степових вишивок. Виростають тут бліді квіти з голубими жилками, ніжні галузки вються гнучкими лініями по полотні. Іноді мистецьке почування стає таке тонке, що лякається й блідих красок та розкошує в білій. Білий гапт зводом продіравлює полотно, щоби хоч трохи виріжнитися на зверх та дає осібний спосіб вишивки — вирізування.

Оце побіжний перегляд усіх наших стилів. Лишаються ще окраїни наших земель, оті околиці в яких слідно чужосторонні впливи перетоплені в народній уяві. Назву хочби Буковину, Сокальщину й Закарпаття, країни найбільше прослідженi в тому напрямку.

Про Буковину ми вже згадували, говорячи про підгірські вишивки. На свому просторі Буковина обіймає й Гуцульщину, Підгіря та Поділля. Всі їхні вишивки мають прикмети цих своїх околиць, але й щось своє, особливе. Буковинська вишивка, коли сходить на доли, визволюється із оков густо зашитої плоці і стає легкою, прозрачною. Вона любується в ніжних красках і добирає їх богато то з одної то з другої, так що на кінець повстає якась пишна мозаїка рисунку. Не бракує тут і золота й срібла, а навіть трапляються лискучі лелітки. Видно, що нарід памятає золототкані східні тканини й не може не думати про них, коли творить якусь рідну прикрасу.

Буковина — це найкраще прослідженa наша окраїна. Хотілось би згадати тут ще деякі мало відомі околиці, що дивовижним згуком проривають гармонію наших узорів. Оце сокальські везерунки, що впали в наш світогляд, неначе якимось відгуком барокового рисунку. Реалістично трактовані квіти, вирисовуються чорними контурами на білому тлі. Рисунок їх тонкий і химерний, так, що здалека робить враження штудерної металевої сітки. Звідкіля взялося тут таке відмінне тло, що викликало такі взори? Здалека пригадують вони покидані квіти Великої України, хоч не мають із ними безпосередного звязку. Аж страшно запускатися в здогади в такій темній гущавині можливостей. Тут лишається поле для дослідників, які матимуть послідне слово.

Ще одно незвичайне явище хотіла-б я відмітити Це відомі вже й люблені яворівські вишивки. Вони веселі й життерадісні, не гірше гуцульських та вишивані цілком відмінними стібами. Тонкі шнурочки й косички нанизуються один біля другого так густо, що дають суцільний густий взір, якого краски поволи переходять з гаряче-жовтої в червону й навпаки. Неначе сонячне проміння снуються вони тісно біля себе. Звідкіля ці взори й стібі? Здогади треба би опертися на фахових, обширних дослідах, для яких за тісні рямці цього реферату. Можливо ,що маємо до діла з асимільованими татарськими селами, чи може лише татарськими впливами, що тут закорінилися.

Закарпаття межує з Мадярщиною та Словаччиною та перейняло від них деякі детайлі своєї ноші В горах воно недоступне й щиро гуцульське, як і сьогобічна частина. Але в переході на доли його вишивка поважніє мимоволі і вливає в себе посторонні впливи.

А все те богацтво досі мало прослідженe й майже незібране. Шкода, бо ніде правди діти — воно занидає.

III.

Ми зупинилися на усіх стилях та начеркнули їхній характер, щоби з'ясувати їхню ріжноманітність. Тепер не можемо сумніватися в тому, що наші вишивки можна примінити й підібрати до кожної потреби. Найближчим нашим завданням повинно бути використання цього народнього майна, вміло, зручно й розважно. Коли ми вже привикли до того, що вишивка повинна вкрашати нашу хату, треба з'ясувати собі, як вона повинна бути розміщена. Бо, скажім собі правду, ми цього не знаємо дотепер. Вистачить пригадати собі лише які декоративні подушки покидані на нашій лежанці. Поруч із гуцульською низинкою ми примістили там пишний взір „Richelieu" на рожевім підкладі та гаптовані фіолетні братки.

А серед такого окруження наша вишивка блідне. Вона стає неспокійна і сама собою перериває гармонію свого довкілля.

Де й як можна примінити нашу вишивку в помешканні? Мимоволі насувається таке питання на думку тому, що інтеліґентський побут ріжниться від сільського і вимагає інакших прикрас. Вже те, що наша хата має інші меблі як сільська, кладе перед вишивку інше завдання.

Примінюючи вишивку, треба з'ясувати собі, при яких меблях буде вона приміщена, який предмет вона прикрашуватиме та якого матеріялу вживемо до цього.

Меблі, це свого роду тло для вишивки, якому вона має дати декоративне закінчення. Стиль та краска меблів тут неабиякої ваги. Легкі, французькі меблі вимагають гнучких ліній; ми знайдемо їх лише в тонких полтавських гаптах. Темні важкі меблі кабінету приймають підгірську, а навіть гуцульську вишивку дуже радо. А ясна, природня краска дерева погоджується з усім, і з блідою полтавською, темною подільською і яркою гуцульською краскою.

Поміж предметами домашньої обстановки, які прикрашують вишивками, устійнилися вже певні відміни. В першу чергу згадано завіски, тому що це є предмет типічний для нашого побуту. Вони підлягають моді, себто зміняються в деякому протязі часу, але й нищаться завдяки частій потребі прання та діланні сонця. Вишивку розміщують на поперечниці й на обох крилах у висоті відвіконника. До цього добирають широкий взір, а від нього відскакують дрібні мотиви, покидані по полю. Колірова й густа вишивка тут не підходить. На тлі денного світла хрестики стають рідкі, низинка важка й груба й кожне проколення голкою видніється виразно. Найкраще можна тут примінити мережки, які так гарно рисуються на тлі денного світла, або полтавський гапт, що дає суцільні лінії й везерунки.

Дальшим предметом, який прикрашуємо вишивкою, це накривало на стіл. Зроблене з білого полотна, послужить нам за обрус, а з колірового матеріялу служитиме за накривало на протязі цілого дня. Цей предмет моді не підлягає і завдяки свому матеріялу стає довготривалим. Вишивку розміщують тут у прежний спосіб, на столовій плиті, по середині, в рогах її, краєм накривала, навхрест і врешті по цілому полю. Досі вживали найрадше до цього буковинських узорів за легкість і прозрачність їх рисунку. Одначе тепер починають примінювати полтавське вирізування та гуцульську низинку з однаковим успіхом.

Подібними вказівками повинно руководитися накривало на ліжко. Розміщення вишивки тут ріжне, залежно від того, чи воно призначене на одну чи дві постелі.

Лишаються ще подушки. Першою їх вимогою є декоративність. Тут уже може грати фантазія приміщення сміливіше. До подушок можна примінювати всякі стилі, краски та стібки, коли вони лише будуть у згоді зі своїм довкіллям. Полтавські гапти, подільські темні взори, яркі краски яворівські, веселі гуцульські, знаходять тут своє місце.

Окрім цих предметів варто згадати ще настільники зі серветками, декоративні рушники, доріжки, альбоми ,книжки, абажури й інші дрібні предмети, які надають хаті милого затишку. Лишаю на боці одяг, який може й частіше, як домашню обстановку прикрашують вишивками. Він підлягає моді, отже для його прикраси не може бути певних правил.

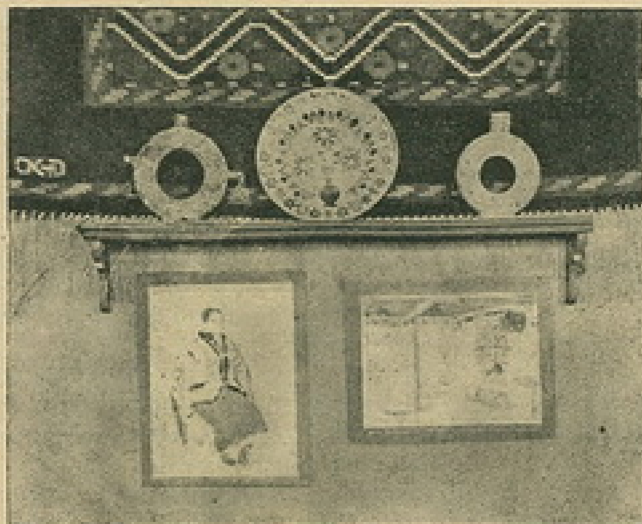

Влучне приміщення декоративної полички в сучасному помешканні. На тлі гуцульського килину, проєкту й виконання О. О. Кульчицьких, виразно виступає ясна гуцульська кераміка. Поличка оббита вузенькою крайкою. На образах уміщених під поличкою, бачимо молоду гуцулку й нутро гуцульської хати, роботи малярки О. Кульчицької.

Вишивка повинна також достроїтися до матеріялу, який прикрашує. На легких тканинах, тусорі, етаміні, бурунчуку й шовку не можна вишивати низинкою, чи суцільним настилуванням. Тут годяться хрестики, стебнівка, ланцюшок, плоский гапт. Найкраще бо найбільше родів вишивки можна примінити на білому й кольоровому полотні, яке є їх природним і властивим тлом. Але й тяжчі тканини, як сукно, канвове полотно, всякі вовняні матеріяли мають свої роди стібів.

Досконале і вміле примінення вишивок стає тепер для нас черговим завданням. Українська хата гармонійно прикрашена вишивками може стати звичним явищем. Тому ми повинні навчитися розуміти їхню мову та позбутися пересуду, що чужі вишивки кращі. Бо й вони, оті „Richelieu", „Hardanger" „Madeira" запозичені з народнього мистецтва якогось чужого народу. І чому ми, такі богаті в народню творчість, не можемо стати джерелом стібів та вишивок для себе й для чужини?

ДЖОН ГОЛСВОРСИ.

САНТА ЛЮЧІЯ

Богослуження в англиканській церкві в Монте Карльо закінчилося. Старий Тревіліен направився до свого готелю. При повороті вулиці він зупинився, пристанув, щоби трохи відпочати, бо його худі ноги вже втомилися. Через галузки мімози замерехтіло мрійливо синє море й очі Тревіліена зупинилися на ньому мутним, старечим поглядом.

Монте Карльо змінилося, але незмінилося море вічно однакове, синє й безкрає. Воно так само мерехтіло й сорокпять літ тому, і він, по своїй консервативній вдачі почув за те вдячність до нього. За той довгий час він оженився, придбав собі майно, дістав у спадщині ще більше, виховав дітей, які вже розійшлися по світі, за виїмком дочки Аґати; він повдовів і кашляв тепер по старечому, як справжній дідуган. Він покинув тепер з Аґатою „кедровий дім", свій хутір у Гертфордшайрі й виїхав як щороку, неначе вслід за ластівками на Рівієру.

Звичайно проводили вони цей час у Ніцці або в Кан, але цього разу вибрали Монте Карльо, бо дружина тамошнього анґлійського пароха була подругою Аґати.

Тепер уже їхній побут добігав до кінця і квітневе сонце парило дуже горячо.

Тревіліен переїхав худою рукою по вузькому, смуглявому, волохатому обличчі; шорсткі його брови ще темніли, одначе борідка була вся біла, а широкий капелюх надавав йому, анґлійському банковцеві, якогось неначе еспанського вигляду. Він любив говорити про те, що найкращі роди Корнуелю мають трохи еспанської крови в жилах, чи іберийської або армадийської, про це вже не згадував. На всякий випадок ця теорія дуже підходила до його вигляду і поведінки, яка щороку сильніше в нього проявлялася.

Аґата простудилася й лишилася дома, так, що він сам пішов на Богослуження. Яка малесенька тут парохія! Анґлійці тутешні — це якась розпустна шайка. Поміж вірними, яким він читав сьогодні Біблію, завважив він старого Телфорда, того обманця, який свого часу двічи втікав із замужніми жінками і тепер, так розказують, живе з якоюсь француженкою. На милий Біг, що такий чоловік шукає в церкві? А потім ота безсоромна пара, Ґедденґеми, що замешкують віллю в Рокбрюні! Вона, щоправда, прийняла його прізвище, але вони не були вінчані, бо Ґедденґема жінка ще живе. А що найгірше: він побачив також місіс Ролф. Перед війною приїздила до них ця пані зі своїм чоловіком й брала участь у осінних полюваннях на „кедровім хуторі". Її чоловік виїхав тепер до Індій, а молодий лорд Шетерфорд не відступав, кажуть, від неї ні на крок. Ця справа напевне скінчиться скандалом. Кожного разу, коли він бачив цю жінку, з якою його дочка жила в дружніх відносинах, відчував якийсь дивний спокій. Соломяні вдови небезпечні, особливо на такому місці як Монте Карльо. Треба буде Аґаті натякнути про те. Такі непевні люди не мають чого шукати в церкві, він переконаний в цьому, а всеж таки не можна взяти їм цього за зле, що вони ходять на Богослуження, бо взагалі мало хто сюди ходить! Такий світовий чоловік, як він, хочби й дуже релігійний, зуміє без сумніву, сходитися з усякими людьми; їм можна й приходити до Божого дому, де проповідують слово Боже, але-ж стрічатися їм із жінками з його родини — це щось зовсім іншого! Безусловно, він поговорить з Аґатою!

Дорога вела до гори і він вдихав воздух пересичений пахощами мімози. Саме, коли хотів рушити з місця, почала грати катаринка по другій стороні вулиці. Чоловік, що крутив корбу, це був звичайного типу музикант-італієць, вусатий, чорноокий і кульгавий. Звіря, що тягнуло катаринку, звичайний сірий ослик, співачка, — це відповідна до цього смуглява дівчинка в помаранчевій хустці, а пісня — це необхідна Santa Lucia. Ясний і металевий голос дівчини дзвенів так різко при звуках букви а, що воздух дрожав від них як цимбалеві струни від удару молотка. Трівіліен не був зовсім позбавлений зрозуміння для музики. Часто вибирався послухати концерту в Казіно, але закінчував його звичайно в салях для гри. Там він ніколи не пускав більше як одну, або дві пятифранківки, бо не любив ґазардної гри. Ходив туди головно тому, що вся та пестра ріжноманітність неначе лоскотала його штивну й формалістичну вдачу й він почував себе так, як хлопчик, що раз пішов поза школу. „Санта Лючія" мала для нього особливе значіння, збуджувала дивно рідний відгомін у його душі, так начеб та мельодія була колись стукотом і ритмом його серця. Дивне, дуже дивне почуття! Він зупинився й закліпав очима. Розуміється, тепер, коли він почув слова, пригадав собі пісню. Але де, в якій далеко забутій закутині, викликувало це терликання в ньому щось глибокого, горячого, майже диковинного, такого солодкого й приманчивого, як дивовижний овоч або тропічні пахощі?, Сан-та Лю-чі-і-я!! Забув! А всеж таки спогад нагрянув так сильно, що він уже не мав спокою. Дівчина перестала співати й підійшла до нього. Крикливо вистроєне дівча в помаранчевій хустці, шкляному намисті, з гарячими очима й такими зубами! Ці італійці! Дражливі, завжди хвилюються, легкодушні й правдоподібно й злодійкуваті — менивартісні люди! Він добув із кишені франка і пішов поволи дальше.

Із цвітучого куща поза мурованим тином впало на нього кілька рожевих пелюстків. Воздух був повний тих ніжних пахощів, які є душею південних країн. І знову відчув він свідомість якогось давного переживання, відчув щось солодкого, гострого й пекучого у гортанці. Чи це був лише сон? Чи може тепер сниться йому, коли катаринка плаче, а голос дівчини задзвенів так різко? Погляд Трівіліена впав на фіґові дерева й алое поза низьким, рожево помальованим муром. Дикий ріст цих рослин викликав знову щось у його спогадах — що таке? Він глянув бездушно на затерті букви понад заваленою хвірткою й прочитав у голос: Bea Ste! Beau Site! — Боже, вже знаю!

Тут здається тепер ніхто не мешкав. Через дику гущавину садку забіліла, у віддалі яких вісімдесяти кроків, стара рожева вілля. Віконниці були зачинені і обдріпані. Beau Site. — Так, ось так воно називалося! А це ще був той вхід, яким він так часто переходив, щоби дістатися до дальшої частини саду, глибшої, якої з дому не можна було доглянути. Правда — ось тут і невеличка, поріпана й обвітріла криниця з диковинним обличчам, з якого все ще текла вода. А тут камяна лавочка, яку він так часто застелював своїм плащем, вона тепер зовсім поросла мохом і бурянами. Він відчинив молитвенник, положив його на лавку й сів обережно на нього — ніколи не сідав він на голий камінь. А тепер ввійшов у інший світ. Ніхто не бачив його через дику гущавину й буйне листя саду. І коли він

сховався там, розтопився в ньому лід цілого півстоліття.

Так, поволи, розважно, жадібно але й проти своєї волі почав він пригадувати собі все, сидячи в тіні цвітучих галузок на камяній лавочці.

Йому тоді було двацятьшість літ і він став саме, як собі пригадував, співвласником свого родинного банку, дуже молодим співвласником. Занедбана перестуда викликала в нього вперше бронхіяльний катар, якого наслідки ще й досі йому докучали. Тоді був він „денді" й ніколи не вдягав і серед найхолоднішої лондонської зими теплого білля. А коли на Великдень все ще кашляв, взяв собі трьохтижневу відпустку й купив білєт до Мантону. Один із його братів був заручений із росіянкою, якої родина мала віллю в Мантоні. Він замешкав у невеличкому готелі поблизу них. Росіяни того часу, це були люди з романів Турґенєва, які давала йому Аґата пізніше читати. Простодушна, дворянська сімя — Ростакових, в якій балакали на трьох мовах нараз — батько, мати й дві дочки. Як вони його кликали? Пилипе Пилиповичу! Monsieur Ростаков з невеличкою борідкою, розказував дотепні французькі анекдоти, яких Тревіліен не завжди розумів. Він любив випити і з'їсти, не мав надто строгих моральних засад (так говорили) — але це був у своєму роді милий чоловяга! А madame, née princesse Nogarin (трохи татарського походження, казав його брат) була spirituelle і трохи відтоптана внаслідок Monsieur Ростакова і свого вірування в мандрівку душ. Потім Варвара, старша дочка й наречена його брата, ледви сімнадцятилітна дівчина з темносірими, отвертими очима, широким поважним лицем, темним волоссям і застрашаючою щиристю. А вкінці маленька Катерина, синьоока, кирпата, русява й всміхнена, ставала іноді також дуже поважною. Чарівна, маленька істота! Вістка про її смерть — вона померла три роки пізніше на тиф — його дійсно дуже вразила. Дуже мила родина, коли глядіти на неї так через мряку довгих літ. Тепер напевне не знайдеш у цілому світі такої російської родини. Пропали, зникли з лиця землі! Їхні маєтки були десь — на Україні, а вони ще мали віллю в Ялті. Космополіти, а всеж возилися зі самоваром і „закусками" — слово, якого він ніколи не міг вимовити, як слід. А для Ростакова мали завжди білу „водку", яку він, Тревіліен пив із малих чарочок. На прогульки, які він робив із дівчатами до Ґорбіо, Кастеллеру й Белля Енда брали вони завжди канапки з кавяром. Їхали верхи на ослах і водили за собою свою ґувернантку, милу німецьку панянку... Ох, а німці тогочасні — вони-ж були цілком інакші! Яке взагалі життя було інше! Дівчата сиділи верхи у своїх широких спідницях під парасольками, у воздусі ще не було стільки бензини. Вози тягнули невеличкі коники в лискучій упряжі й ясних дзвіночках. Дівчата збирали на цих прогульках квіти, й закладали їх пізніше в альбоми. А вечером гляділа на нього Варвара своїми глибокими очима й питала, чи він вірить у посмертне життя. Оскільки він собі пригадує не було в нього тоді ніякої певної віри; він щойно пізніше почав вірити, коли постарівся й побільшилася його родина й торговельні звязки. Варвара неначе негодувала, що він усе думав про спорт і вбрання, а ніколи про свою душу — без сумніву знаменита річ, але краще про неї мовчати. А всеж таки перші два тижні минули дуже погідно. Він пригадав собі одну неділю — дивно, що такі неважні події збереглися в памяті — це було на березі моря близько Кап Мартіну й він стріпував хусточкою порох зі своїх черевиків. „А потім знову обітрете собі облична, Пилипе Пилиповичу?" — сказала Варвара. Вона все казала щось таке неприємне для нього. А за рік післала йому Катерина листа, розмальованого незабудьками і пригадала йому, що він тоді почервонів. Чарівні молоді дівчата! Такі простодушні! Тепер уже нема таких. Свіжости тієї нема. Вони тоді вже вважали Монте Карльо авантюрним місцем — а що вони тепер подумали-б! Навіть Ростаков, цей bonvivant що завжди провадив подвійне життя, йшов туди лише потайки. Тревіліен пригадував собі як він, очарований своїм

Бабуся з Волині.

довкіллям та зі страху перед поглядом Варвари, відкладав відвідини Монте Карльо з дня на день. Аж одного вечора — madame захоріла на міґрену, а дівчата були десь у гостях — зійшов він поволи до двірця й сів на поїзд до Монте Карльо. Як виразно бачив він усе перед собою: доріжку, що вилася парком, гарний тихий вечір, повний пахощів та тепла, орхестру в касині, що грала любовну сцену з Фавста, одинокої опери, яку він знав доволі добре. І старий Тревіліен засміявся. Але до касина ввійшов із биттям серця. Дійсно, він не міг тоді викидати грошей! Батько не давав йому більше, як річну ренту з чотириста фунтів: він був уже, щоправда співвласником, але ще на науці в банку. Міг пожертвувати найвище десять або двадцять фунтів. Але повернути до Анґлії й почути запити своїх приятелів: „Як? Ти був у Монте Карльо і не грав ані разу?" Цьогож не можна було допустити.

(Докінчення буде).

ПРО ЩАСТЯ В ПОДРУЖІ

Ніколи, здається мені, не зловживали цею темою так, як сьогодні. Скільки книжок уже про це написали, скільки статистик, дат, цифр нагромадили, скільки дотепів сотворили, а тема ця ще нерозгадана, ще незглублена. Видно щось із тим щастям у подружі не в порядку. Бо явище тоді лише цікавить своїх сучасників, коли воно стане питанням, проблемою.

Змінилися економічні умовини життєві, жінка стала самостійною, й подружа набрало іншого змісту. Вже не вважають тепер непохитним фактом, що чоловік є головою родини, що подружня вірність обовязує тільки одну сторону, але й перестали вимагати від чоловіка, щоби він одинокий поносив тягарі всього удержання родини. З плечий чоловіка зняли трохи тягару й наложили його на рамена його товаришки.

Але ці зміни не принесли користи для щастя в подружі. Навпаки, статистика розводів у цілому світі показує, що теперішній стан подружа захитаний і що зовсім слушно його почали називати проблемою. Пригляньмося оцій справі в ріжних краях: в Голяндії розводиться 14 на 1000 подруж. У Швеції в р. 1899 було на 1000 подруж 7 розводів, а в 1909 р. (10 літ) зросло число розводів на 97. В Данії на 850.000 подруж розходилося давніше 550, а тепер 650 подружних пар. В Спол. Державах траплявся один розвід на 17 подруж, а в 1924 р. вже один розвід на 7 подруж. Недавно виданий статистичний річник Берліна виказує, що там розходиться що шесте подружа. А як у нас? Не маємо покищо статистики в тім напрямку, але здається мені, що теж не уступаємо ні в чому західноевропейським країнам.

Цікаво також розглянути причини розводів. Статистика виказує, що т. зв. вину звичайно беруть на себе чоловіки, чи то внаслідок зломання супружої вірности, чи не сповняючи своїх обовязків, через брутальну поведінку, або покидаючи жінку зі злобними намірами. Натомість та сама статистика доказує, що сторона, яка домагається розводу, це найчастіше жінка: на 945.625 переведених розводів вийшло жадання в 642.476 випадках зі сторони жінки, а тільки в 316.149 подружах зі сторони чоловіка. Видно, що в першій мірі протестують жінки проти теперішньої форми подружа.

Яка-ж на це рада? Тут треба конче якоїсь направи. Всі ми погоджуємося з твердженням, що подружа це найважніша підвалина нашого суспільного ладу й що його треба рятувати від заглади. Але як? Чи завернути жінку на давне становище покори й послуху? Цього вже не можна буде осягнути. Не можна завертати в зад людського поступу, бо-ж ми хочемо й бажаємо йти вперід. Отже шукаймо іншого способу на це.

За цим рятунком подружнього життя найбільше побивається жінка. Здається, що їй найбільше на тому залежить. Всюди бачимо, що жінки пишуть, пробують, студіюють. Втягнули „щастя подружнє" навіть до предметів університеських студій у... Бостоні. Тут завели недавно тому офіціяльний курс „подружньої науки" для слухачок (тільки!). Триває він 6 семестрів і викладає на ньому 12 професорів про все те, що повинна знати дівчина, щоби „могла ущасливити" свого майбутнього мужа. Школа тішиться великим успіхом. Але чи зуміє вона усунути подружню „кризу"? Сумніваюся. Передовсім тому, що не знаю, чи хоч один із тих 12 професорів вмів ущасливити свою дружину. І тому не вірю в їхній авторитет та відомости про щастя в подружі.

І ще одно: залізні цифри та непохитні факти (гляди вище) доказують, що подружа розходиться не з вини жінок, але чоловіків. Вони мабуть недоросли до такого подружа, якого вимагає сьогодні визволена й урівноправнена жінка. Впрочім вже давна німецька приповідка повчає: „Die Frau ist für die Ehe geboren der Mann muss erst dazu erzogen werden".

Мужчин пішліть ви до школи, шановні професори бостонського університету! Вони потребують вказівок та виховання в подружньому напрямку. Ми здібні до того вже від уродження!

Жарт жартом, але трохи правди є в цьому твердженні. Бо й справді дивна доля людська: жінка, яка має з засади більше охоти та пошани до подружнього життя, все ще мусить до нього приготовлятися, виховуватися. Вчать її домашнього господарства, гігієни, педаґогії, виховують у ній засади вірности, любови, покори й т. д. Від мужчини ніхто цього не вимагає й не виховує його до подружа, так неначе-б це не було для нього такою самою проблемою.

Коли хочете бути щасливі, модерні дівчата, відвідуйте ріжні школи „подружнього щастя", але й вимагайте від ваших майбутніх життєвих товаришів підготовки до цього стану. Нехай і вони призадумаються над тим, як ущасливити свою майбутню дружину. Бо щастя в подружі — залежить від щасливости обох подругів.

Переклад *Г. Ф.*

◇◇

НА МАРҐІНЕСІ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ ДВОХ ЖІНОЧИХ ПРОМИСЛОВИХ КООПЕРАТИВ У ЛЬВОВІ.

З приводу Загальних Зборів львівських кооператив „Труд" і „Українське Народне Мистецтво", які відбулися менше-більше в одному часі (18. і 23. квітня), насуваються ріжні думки, якими слід поділитися з читачками на сторінках журналу, видаваного скооперативизованим жіноцтвом, — поділитися з жіноцтвом, яке інтересується й працює в розбудові економічної ділянки нашого народнього життя, і бажає доложити до цеї розбудови свою цеголку, — створену жіночими руками

Вчасніші Збори, 18. квітня, були Збори „Труду", тому наперід про нього хочу говорити.

„Труд" заснований перед трицяти роками, в головному поставив своїм завданням взяти в свої руки торговлю мануфактурою та приборами до шиття.

Був то час, де в нас з одної сторони на полі економічної еманципації вже була наладнана праця в ділянці кредитовій, та торговельно-споживчій, — з другої сторони лунали еманципаційні кличі між українським жіноцтвом, яке бажало творити осередки праці й заробітку для жіноцтва.

Тоді „Труд" заложив робітні білля і суконь, які мали бути фаховою школою для молодих дівчат, що масово йдуть заробляти на своє життя голкою, — а також практичним варстатом праці. Крім цього „Труд" заложив крамницю з полотнами й іншими текстиліями, та кравецькими приборами до шиття, які бажав достачати жінкам для домашнього й кравецького вжитку.

Що потреба заснування такого підприємства в цьому часі була дуже актуальна, найкраще свідчить про те живе заінтересування загалу не лише у Львові, але і в цілому краю, та масове приступлювання в члени кооперативи. „Труд" посідав в тому часі понад 400 членів з уділами по 20.— корон, сума уділів виносила тоді около 17.000.— корон.

Також відповідно до тодішніх орґанізаційних форм кооперації, „Труд" принимав від своїх членів ощадностеві вкладки до обороту, що дало можність закупити каменицю, яка до нині є головним майном „Труду".

Фаховий вишкіл дівчат був найважнішим та найдоцільнішим завданням цеї інституції, і йому присвячувано найбільше уваги, старання, та матеріяльних витрат. Заложено в камениці бурсу для дівчат, що радо приїздили до львівського „Труду" з провінції на практичне образування. Добір управляючого персоналу, та субвенції посторонніх інституцій на його удержання свідчать про те, яку вагу прикладано тоді до фахового вишколення жіноцтва.

Воєнний час та повоєнна скрута перервала цю працю „Труду", і щойно перед трьома роками відновлено традицію „Труду" відносно школи; засновано на нових сучасних вимогах нову правильну 3-літню фахову школу, якої недостачу в останніх часах ми так некучо відчували, а її розвій та доцільність заснування найде напевно оправдання й признання в кругах заінтересованого громадянства. Про це вимовно свідчить вже сам склад учениць школи, які зголошуються не лише зі Львова та його околиць, але й дальших повітів Галичини, а навіть Волині та Бесарабії.

Так менш-більш представляється діяльність „Труду", як громадянської установи в ділянці культурних її надбань.

Трохи більш комплікованою являється справа з економічного боку, та в ділянці торговельно-промисловій.

Вже передвоєнний склеп з текстильним товаром та кравецькими приборами не вивязувався як слід із свого завдання. Для видержання конкуренції з усіма іншими склепами тої катеґорії, у великому місті, треба тої тонкости вичування міжконкуренційних ріжниць, гнучкости в розумінні потреб та смаку клієнтелі, меткости й можливости скорого рішення, відвічальности ризика на скору мету, все це річи, — які в такім тяжкім тілі, як кооператива, є дуже трудні до поборення і вимагають *особливої рутини, зіграности співпрацюючих в кооперативі, та розуміння інтерсу підприємства*, щоб вийти з поставленого завдання оборонною рукою.

Як сказано в горі, вже перед війною склеп не приносив бажаних матеріяльних успіхів, а воєнні та повоєнні часи особливо неспріятливі для цеї катеґорії підприємств, не створювали пригожих обставин на те, щоб відновити передвоєнну торговельну діяльність „Труду", не то щоб повести її на властиву, раціональну напрямну.

Всім інтересованим відомо, що ріжні інші спроби поза „Трудом", оживити торговлю текстильними виробами в українських кругах зліквідовано безуспішно. Акційна Спілка „Полотно", „Текстильна Гуртівня" у відносно короткому часі мусіли занехати свою торговельну діяльність, хоча в цих інституціях були заінтересовані поважні наші фінансові голови.

Також загально відомою є купецька тайна, що більшість львівських приватних купців, якраз із текстильної бранжі та кравецьких приборів, через тяжкі відносини фінансової натури, реґулюють справи маєткові своїх підприємств в останніх часах дорогою угодового поступування.

Дівчина з Брустур. Світлив І. Іванець.

Всі ці справи разом вказують на те, що ведення в „Труді" льокального склепу, (до того на поверсі) на дотеперішній плятформі не може числити на успіх, тому в минулому адміністраційному році його фактично зліквідовано, редукуючи склеповий персонал.

Як стоїть справа з робітнями білля і суконь, які провадить „Труд"?

Передвоєнні часи о стільки були сприятливіші для їх ведення, що загально був принятий звичай, весь верхній одяг, сукні й білля шити на міру, а готову конфекцію уважано за „тандиту", щось менше вартісного й несолідного. Нині цей погляд на справи одягу підпав основній зміні. Пересічну конфекцію і білля, пересічно одягнена публика купує готову, користуючися подажю склепів. Що вплинуло на цю зміну погляду відносно готової і робленої на міру конфекції, годі катеґорично означити. Може рухливість у зміні мод, може загально приспішене темпо життя, не дозволяє кожному індивідуально видумувати вигляд потрібного йому одягу. Конфекційні заклади розвязують за нас, пересічно вибагливих пань, практично — цю проблєму: що модне, гарне, до лиця, відповідне і предкладають нам моделі до вибору, готові, приступні для безпосередної оцінки; звільняють нас тимсамим від настирливої змори при вибиранні матеріялу, фасону в журналах, кількакратного ходження та вистоювання при мірі у кравчині; все це при нинішнім новім (в порівнанні до передвоєнного) способі життя, недостачі часу у працюючих жінок, склонює радше до купования готової конфекції, як на міру. Хиба дуже вибаглива публика, якій залежить на винятково індивідуальнім способі вбирання, ця публика гордить стандартовим готовим одягом, і вбирається в сальонах мод, платячи за свої великі вимоги високі ціни від злаженних моделів; такі сальони мод мають своє приміненння і матеріяльне забезпечення. Крім цих коштовних кравецьких сальонів мають ще примінення цілком дешеві робітні суконь, переважно покутні, в яких пересічно одягнені пані, дають свою конфекцію до частинних по-

правок, перерібок, а там добирають дрібні дешеві одяги для домашнього вжитку, дрібної рідні і т. п.; в цьому випадку невибаглива публика шукає за можливо найдешевшими джерелами.

В таких обставинах „Труд" із своєю робітнею має дуже важке положення. Стати робітнею для найвибагливіших вимог клієнтелі не може, хочби з причин орґанізаційної натури, поданих вже при справах ведення склепу. Вибаглива публика вимагає особливо індивідуального трактування; більший апарат, змеханізований в обслузі клієнтелі, яким мусить бути робітня того характеру, — не є заохочуючою формою для цеї катеґорії клієнтелі; видержувати знову конкуренцію з дешевими, покутними робітнями третьорядних кравчинь неможливо, — поминаючи престіжові, — огляди з чисто орґанізаційних причин. Робітня громадянської установи мусить дати робітницям відповідне приміщення, льокаль, світло, оплату, управу, суспільні чинитьби, що все разом здорожує кошти на цю мінімальну ріжницю, яка не дає якраз видержати конкуренції. Це саме відноситься й до робітні білля, тому не хочемо це все повторяти від початку.

В таких відносинах, не маючи виразно означено, для якої властиво катеґорії публики має робітня працювати, вона здана на патріотичне наставлення українського жіноцтва, яке „повинно підпирати свою інституцію".

Заклики до патріотизму, та пропаґанда в напрямі плекання почуття обовязку й заінтересування до своїх економічних інституцій є дуже цінним *допомоговим* чинником в їх розвою.

Але не може він бути *одинокою* базою для розвою економічної інституці, і це треба мати пильно на увазі, щоб інституція не стала утяжливим тягарем для суспільства.

Ст. Савицька.

(Докінчення буде).

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ ДВОХ ЖІНОЧИХ КООПЕРАТИВ

У квітні б. р. відбулися у Львові щорічні Загальні Збори двох жіночих промислових кооператив: „Труд" і „Українське Народне Мистецтво".

Кооператива „Труд" обходила рівночасно 30-літній ювилей свого існування.

З цеї нагоди уладжено в неділю 17. квітня, в малій салі Народного Дому в пополудневих годинах святочне зібрання членів кооперативи, основників, учениць школи „Труду" та гостей; в президії Зборів засіли основники й перші члени „Труду" пп.: Герміна Шухевичева, Ольга Барвінська-Бачинська, Ґресякова, Панькевичева й дир. Заячківський. Відчитано перший протокол конститууючих Зборів зперед 30 літ; відтак п. Залізнякова у виголошеному рефераті представила історичний перегляд заснування кооперативи, завдання, яке основники поклали в програму новозаснованої установи, та працю його на протязі третини століття.

По рефераті зложено привіти від: бувших учениць школи „Труду", від теперішних учениць, від споріднеко́ї другої львівської кооперативи „Українське Народне Мистецтво", від „Союзу Українок" та відчитано письменні привіти від ріжних львівських інституцій.

Слідуючого дня відбулися звичайні Загальні Збори із рахунковим справозданням за рік 1930/31.

Із цього звідомлення довідуємося, що кооператива числить 65 членів, які разом зложили 925.— зл. на членські уділи. Один членський уділ згідно з ухвалою попередніх Загальних Зборів виносить 30.— зл.; десять членів доповнило свій уділ до вимаганої висоти, пересічно на кожного члена випадає 15.— зл. В останньому році вплинула на уділи сума 300 зол.

Кооператива від двох літ ввела в життя нову 3-літню промислову школу нижчого типу і має пересічно коло 50 учениць до фахового вишколу. При популярности, яку ця нова школа собі здобуває та завдяки загальному заінтересуванні фаховим шкільництвом, можна надіятися на гарний її розвій та оправдати повну доцільність її заснування.

В ділянці промислово-торговельній кооператива веде дві робітні та склеп. З приводу зростаючої кризи управа кооперативи була змушена перевести певну редукцію підприємств і персоналу. Вирішено зліквідувати склеп, який через своє поміщення на поверсі не може при детайлічній продажі числити на успішний рух. Услід за тим зредуковано і склеповий персонал.

Уступаючих трьох членів Надзірної Ради вибрано поновно, та доповнено вибір на місце помершого радн. Бандрівського. До Надзірної Ради належать: члени: Білецька Марія, Бонковська Ірина, Левицька Іванна (Дмитрова), Лежогубська Ірина, Макарушкова Евгенія, Морозова Мирослава, Павликовська Ірина, Палієва Анна, Савицька Стефанія. Заступниці членів: Левицька Іванна (Миколаївна), Филиповичева Стефанія, Громницька Марія, Пашкевичівна Стефанія. До Управи кооперативи належать: Залізнякова Олена, Монцібовичева Стефанія, Пацлавська Марія.

В тиждень по Загальних Зборах „Труду" дня 23. квітня відбулися Загальні Збори другої жіночої промислової кооперативи у Львові, а саме кооп. „Українське Народне Мистецтво".

Збори відкрила голова Надзірної Ради п. Монцібовичева. Із звітів з діяльности кооперативи за діловий рік 1931. довідуємося, що кооператива має 120 членів, які разом зложили уділи на суму 4.500.—зл., членський уділ виносить 30.— зл.; по останній підвижці доповнило уділи дві третини членів; пересічно на одного члена припадає 40.— зл., бо частина членів деклярувала більшу кількість уділів. В останньому адміністраційному році вплинула на уділи сума 1.095 зол.

Відношення власного капіталу кооперативи (уділи і запасний фонд) до чужого (кредитів), мається як 1—5.

В адміністраційному році поширено діяльність кооперативи отворенням власного склепу при вулиці Косцюшки ч. 1., та уладжуванням виставок в ріжних містах краю та в Данциґу. Крім цього навязано тісну співпрацю з кооперативою „Союз промисловців Гуцульщини" в Косові, яка продукує килими, інші ткацькі вироби, та гуцульську різьбу.

Уступаючих двох членів Надзірної Ради вибрано поновно. До Надзірної Ради належать: Бачинська Ольга (зі Стрия), Бонковська Ірина, Мельникова Марія, Монцібовичева Стефанія, Палієва Анна, Ракова Софія, Савицька Стефанія.

До Управи кооперативи: Павликовська Ірина, Чижовичівна Стефанія, Громницька Марія, як заступник членів Управи: Бурачинська Лідія. *С.*

НА ЛІТО В ГОРИ!

КЛІМАТИЧНА СТАЦІЯ НА СОКОЛІ
для дівчат від 26. VII. до 22. VIII. 1932.

Сонця, руху і повітря!

Цей загальний клич здорового виховання, це відрух самозбережного інстикту, що боронить нас проти обезсилення, яке приносить міський спосіб життя людському організму.

Рух, світло і повітря — це безумовно необхідні услівя нормального розвою молодих організмів. Міська людність цілого світу прикладає тепер дуже багато уваги, енерґії і гроша для зорґанізування побуту молоді підчас ферій в цей спосіб, аби ті три чинники ділали на неї на протягу цілої, довгої літньої днини. Спорти, гри спортові, соняшні й річні купелі, прогульки і довші мандрівки, — це складові частини того зорґанізованого життя серед природи, яке у „міжнароднім" мові має назву camping — Орґанізацією такого життя в інших народів займається в першу чергу держава, а далі — більшість виховних інституцій, спортові клюби, скавтінґ, туристичні товариства, та врешті приватно зібрані гуртки і родини. Піддержують його всі батьки, опікуни та виховники, розуміючи велику виховну вартість такої літньої оселі.

Дає вона — вперше чергу — нагоду постійного побуту на сонці і свіжому воздусі. Випроваджує молодь ізпід впливу перерафінованої цивілізації, із гамору міст, та дає можність повного відпочинку для нервів. Зближає молодь до природи та дозволяє вихіснувати всякі вартости її добродійного впливу. Виробляє помічання, зручність, порадність і самостійність. Словом — скріпляє орґанізм морально і фізично, даючи йому відповідний запас сили і відпорности на всі лихі впливи, на які буде наражений на протязі довгого шкільного року.

Руханкові вправи.

Сонце і повітря! Мало яка кліматична місцевість має так багато сонця, і таке здорове, чисте повітря, як Стація Кліматична на Соколі. Ніякої безпосередної, ані посередної стрічности із подихом та відгомоном міського життя, із його зовнішним шабльоном. годинами томлячої праці і блідими світлами вечірних розривок, та безнадійною, давлячою атмосферою застою і кризи. Найменшого сліду з того всего. Лише великий простір зелені — і сонце на чистому, синьому склепінні. Лише ліси кругом — темні, шумлячі і пахучі — та ясні, цвітучі полонини. Лише співи птиць, і шум води в долині Лімниці.

Від сходу до заходу сонця життя на дворі. Легкий спортовий одяг. З ранку мала прогулька (2—3 год.). Потім відпочинок, та соняшні й річні купелі. — Обід і дві години спочинку і тиші. Опісля спортові гри і забави — кошиківка, відбиванка, лук, ухатий мяч, або легко-атлетичні вправи. Міжтим підвечірок і забави до вечера. При заході сонця теплий одяг, вечера і гутірка, хор, або танки. Від 9-ї до 6-ї сон.

Орґанізує Стацію Клім. Українське Гиґієнічне Товариство. Щоденники оголосили умови зголошення і прийняття. Додати можна ще хіба те, що Дирекція Стації і опіка лікарська спочиватиме в руках лікарів, а фізичне виховання і спортові гри вестимуть дипльомовані учительки фіз. вих. п. п. Марія Охримович, Уляна Сітницька та Софія Бирчак.

Оплату на Стації зменшено о 15 зол. Виносить вона тільки 55 зол. — і може бути присилана в ратах або разом — на чекове конто У. Г. Тов. в Земельнім Банку — вул. Словацького 14. — Ближчих інформацій уділює письменно Мґ. Ганна Коренець — Львів, Хмельовського 15, II. пов. — Кожна зголошена учасниця, одержить перед початком вакацій квестіонар і формуляр лікарського свідоцтва до виповнення родичам та місцевому лікареві. Зокрема одержить обіжник перед самим приїздом на Стацію. Тому проситься подавати свої точні адреси.

Ще кілька слів про саме приготування, яке можна розпочати вже від тепер — аби на Стації бути свобідним від непотрібних невигод та клопотів з одягом. В першу чергу постарати добрі, міцні черевики або шнуровані півчеревики. Не відкладати того видатку на послідні дні, бо тоді може забракнути гроша. Друга

конечна річ — теплий светер. Можна два старі перо-робити на один, можна до старого додати одну нитку — і це разом з роботою в трикотарні винесе не більше чим 10 зол. Купуючи вже тепер скарпитки, вибирати темні й міцні. Із виношеного плаща чи вовняного костюму — переробити собі куртку з пояском. Чорні, кльотові штанці і легкі білі блюзки чи трикоти кожна вже певно має і тепер — вправляючи гри в школі чи на площі.

Позатим — точний спис виряду буде ще поданий в часописах і обіжниках.

Матері, прихильники молоді, спортові і лікарські товариства та ріжні орґанізації жінок повинні вже тепер думати про спромогу чи улекшення дівчатам побуту на Кліматичній Стації. Нехай би кожне українське товариство дало лише одну, або хоч пів стипендії якій незаможній дівчині — тоді щонайменше 20 дівчат мало би даровий побут на Стації. Знаючи місцеві умовини, кожне українське виховне товариство може вибрати собі на місці якусь стипендистку, що заслужила на поміч.

Допоможіть молоді пережити один місяць у році веселим, здоровим життям, що дасть їй силу і міць!

І скарб найбільший — здоровля! *М. Ч.*

Д-Р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО.

ЯК ПОБОРЮВАТИ ОПАСИСТІСТЬ

III.

Як я вже згадав, опасисті нерадо піддаються своїй судьбі й намагаються схуднути, чи то з гиґієнічних, чи косметичних оглядів. Донедавна існувала для лікаря лише одна причина відтовщення пацієнта: здоровляні огляди. Нині — зрештою зовсім раціонально — приступаємо до відтовщення також із косметичних оглядів. Раз тому, щоби вирвати пацієнта з рук ріжних знахорів, а по друге й тому, що на завдання косметики: зберегти красу і свіжий вигляд, глядимо не як на порожню забаганку, а як на один із поважних засобів у боротьбі о насущний хліб.

На самому вступі повинен я зазначити, що існують певні контраіндікації насильного зменшування товщевих засобів орґанізму. На них треба в кожнім поодинокім випадку звернути увагу, бо відтовщення може спричинити зміни, спровокувати хвороби або й завинити передчасну смерть орґанізму.

В першу чергу не вільно насильно відтовщувати дітей та молодих людей у часі розвою. Відтовщення могло-б тут спричинити недорозвинення та викликати у цих молодих орґанізмів меншу відпорність на зовнішні впливи та інфекції.

Дальше: відтовщення не є вказане по 60-тім році життя. В старшім віці слабне звичайно інтензивність переміни матерії і тому з цеї причини, а далі внаслідок заникання деяких життєвих функцій доходить тут часто до більшого стовщення. Здавалось би, що відтовщення було-б тут побажане. Однак треба взяти під увагу, що відтовщення є всетаки дуже енерґічним посягненням на нормальні функції старечого орґанізму та може мати скорше від'ємні ніж додатні наслідки для здоровля.

Вкінці є відтовщення дуже небезпечне у людей, хворих ріжними виснажуючими хворобами, головно легеневою туберкульозою. Тут, здається, і не треба наводити особливих арґументів. А як осторожними повинні ми бути в цьому напрямі, свідчить хочби факт, що по найновішим статистикам 97 проц. мешканців великих міст хворіє на туберкульозу в скритій формі. А маємо аж надто багато доказів у медицині на те, як то погіршені життєві умовини, хвилеве ослаблення орґанізму і т. д. може стати причиною акутного вибуху хвороби.

Тому кожний, хто рішиться на переведення відтовщення, повинен передовсім спитати лікаря о пораду. В численних випадках і так не обійдеться без фахової помочі.

Найлекше лікувати опасистість, викликану зовнішними (екзоґенними) причинами. Тут осягаємо успіх вже самим відповідно уложеним дієтично-гиґієнічним режімом.

Для схуднення цим способом користуємося двома середниками:

1. Обмежуємо скількість поживи, а тим самим доплив енерґії до орґанізму;

2. Збільшуємо переміну матерії в орґанізмі, а тим самим видачу енерґії на зовні.

Цим обмеженям допливу і збільшенням відпливу енерґії приневолюємо орґанізм нарушити свої резерви, т. зн. головно підшкірну товщеву ткань.

Один і другий спосіб видаються на перший погляд легким. На ділі воно так не є, бо мусимо зважати на такі обставини:

1. Щоби нагальним відтягненням поживи не пошкодити орґанізмові.

2. Щоби, обмежуючи порцію, не викинути з неї складників, які для способу життя даної людини конечні, а з другої сторони не лишити складників, які відтовщенні перешкоджають.

3. Щоби витрати енерґії назовні не повести нераціонально, а саме, щоби не видавати її за багато, бо тоді можемо орґанізмові пошкодити перевтомою та викликувати непотрібний апетит.

Щоб оминути всіх цих хиб і комплікацій, мусимо придержуватися при відтовщуванні певних правил і кожний випадок трактувати строго індивідуально. Починаємо звичайно докладними оглядинами пацієнта, а коли здаємо собі справу зі стану його здоровля, обчислюємо на основі його тягару і способу праці потрібну скількість кальорій, а далі процент, який із цеї нормальної скількости можемо відтягнути, щоби відтовщення настало. Тоді укладаємо йому денний „спис потрав". Він мусить виглядати так, щоб пацієнт і жив і сил не тратив і своє заняття виконувати міг та ще й добре почувався.

Загально скажу тут, що найменше обмежуємо подавання білковин, найбільше товщів. Углеводани мусимо подавати, щоб усмирити голод пацієнта, головно у виді ярин. Алькоголь і чорну каву забороняємо зовсім.

Їжу подаємо в малих порціях, але 5—7 разів денно, щоби пацієнт не відчував надто прикро голоду. В такий спосіб можна протягом 3—4 тижнів стратити значно на вазі. Потім є конечна довша павза у відтовщуванні, тому, що орґанізм наслідком страти своїх резерв, може стратити відпорність супроти ріжних шкідливих впливів. По павзі можемо це відтовщення повторити.

Дуже важну ролю при відтовщенні грає деколи раціональне відводнення орґанізму. Вище згадав я, що товщева ткань вяже в деяких випадках велику скількість води, а саме при помочи соли. Тому прихо-

ІЗ ВИСТАВКИ РОБІТ ФАХОВОЇ ШКОЛИ С. С. ВАСИЛІЯНОК У ЛЬВОВІ.

Відділ кравецький.

диться часто крім обмеження поживи обмежити значно довіз води і соли до орґанізму, ба, навіть відповідними методами й ліками виганяти з тіла воду вже в нім нагромаджену.

Щоб скріпити ділання лікування мусимо деколи вкладати до режіму відживлювання т. зв. голодові дні і то нераз досить часто (раз або й 2 рази тижнево). В такі дні обмежуємо довіз поживи до мінімум, пацієнт дістає за цілий день лише 1000 ґр. молока згл. 1200—1500 ґр. овочів і мусить при тім лежати в ліжку.

Для збільшення видачі енерґії приписуємо проходи, руханку, спорт, тілесну працю, все це строго індивідуально, звертаючи увагу на не все нормально працююче серце.

Лікувати ендоґенну конституціональну опасистість вже значно тяжче. І тут пробуємо досягнути успіху спершу дієтою та збільшенням видачі енерґії. На жаль, у більшости випадків остається це без наслідків. Тоді орґанізм відводнюємо і обмежуємо довіз соли. Однак і цього переважно замало, тому мусимо сягати до медикаментів. Найгарніші висліди дає нам екстракт щитової залози в інекціях або в таблетках. В обох випадках треба контролювати серце пацієнта та взагалі вважати, щоб не викликати затроєння цим ліком.

Щитівкових препаратів вживаємо деколи і при екзоґенній опасистости так, що вживання їх під цю пору досить поширене, дозування точно означене, тому то й лікування ним не представляє вже небезпеки.

Не закінчення згадаю, що деякі роди опасистости лікує нині т. зв. естетична хірурґія. Відноситься це до ограниченого нагромадження товщу на деяких місцях тіла, прим. на жіночих грудях або животі. В таких випадках удається звичайно при помочі відповідних операцій усунути велику часть товщевої ткани і привернути згаданим орґанам нормальний вигляд. В подібний спосіб можна відтовстити надто грубі стегна, рамена, усунути „другу бороду" і т. п. і то навіть без надто значного шраму.

*

Ось так старався я коротко і — о скільки це було можливо — приступно представити найновіші погляди медицини на поборювання опасистости. Як бачимо — вимагає воно знання і досвіду від лікаря та терпеливости від пацієнта.

Дайте фахове образування своїм донькам!

З днем 1-го липня ц. р. входить у життя нова реформа шкільного устрою. Суть її полягає головно на піднесенні фахового шкільництва, для якого, на жаль, у нас так мало ще зрозуміння. Знаємо, що більшість наших дівчаток по укінченні виділової школи, семинаря чи то ґімназії, не має спромоги в теперішних часах дістати заняття або віддатися дальшим студіям і сидить бездільно в дома. А тим аномаліям можуть запобічи тільки фахові жіночі школи.

Коли розглянемося по наших землях, то мусимо ствердити, що в ділянці фахових шкіл зроблено у нас ще дуже мало. Ми повинні мати в кожному повітовому місті свою середню фахову школу, а в кожному місточку, а то й по більших селах своїх независимих кравчинь та білизнярок, які заспокоювали-б запотребування міста й села. Нашими вишивками заінтересувався-б весь культурний світ, а відповідне поставлення цієї справи може дати хліб у руки сотням одиниць. Треба тільки виховати піонірок праці в тих ділянках.

Таку можність дає передовсім істнуюча вже від 4-ох літ Заводова жін. Школа середнього типу С. С. Василіянок у Львові. Школа та дає загальне образування в обсягу середніх шкіл. Крім предметів спеціяльних, фахових, як: кравецтво, білизнярство, бухгальтерія, кореспонденція, товарознавство, писання на машині — побирають учениці науку предметів загальнообразуючих, не виключаючи мови німецької й французької. Школа має всі права шкіл державних, веде науку під наглядом і по програмі державних шкіл заводових.

Приймається дівчаток з укінченою школою виділовою або нижчими клясами школи середньої. Наука триває наразі три роки. Рівночасно подається до відома, що монастир робить заходи, щоби добути концесію на ведення фахової школи вищого типу (промисловий ліцей), до якої могли би вступити абсольвентки середньої школи. Блищі інформації уділяє Управа Школи при вул. Длуґоша 17. На відповідь слід долучити марку.

ЖІНКИ В БОРОТЬБІ ЗА ВОЛЮ ІНДІЙ

В індійському поході до волі станули суцільним рядом також і жінки, яким уперше довелося висловити нові думки, нові почування й зрозуміти невідомі поняття. Вони почули слова, якими віки цілі ніхто не говорив до них і чудо! Вони їх дуже легко зрозуміли. Зерно упало на родючу ниву.

На заклик господарської незалежности Індій, відгукнулися жінки могутнім відгомоном, — стукотом десятків тисяч своїх веретен. Веретено, поруч із пригорщею звареної соли, стало символом пробудження Індій.

Оцей елементарний гін до волі треба було вбрати в орґанізаційні рямці, щоби спрямувати його на властивий шлях. Дня 13. квітня 1921 р. повстала в Япавала, під протекторатом дружини Магатми — Пуї Кастурбі Ґанді орґанізація жіноча, яка станула на площині ухвал Всегіндуського Народнього Конґресу, себто боротьби за „сварай", волю, усіми леґальними й мирними засобами.

Ця орґанізація зветься Катрія Стрі Сабна і обіймає в своїх рямцях усі касти й віроісповідання індійського народу. На зібраннях обговорювано сучасні проблеми політичні, моральні й економічні, при чім головна робота орґанізації мала йти в напрямі господарської самостійности Індій. В тій цили засновано по містах і місточках індійські ткальні й прядільні. А по селах зорґанізовано закуп бавовняної тканини, званої „каді". Ця продажа стає причиною скріплення її виробництва, а вслід за тим значного поліпшення долі індійського селянина.

Індійський конґрес у Лагре, 1929 р., виніс ряд важних ухвал. Найважнішою з них це „гартал" — бойкот заграничних товарів й переведення цієї важної постанови доручив Магатма індійським жінкам. В тій цили став він приєднувати їх до охотничих відділів Союзу Слуг Батьківщини, яких завданням є боротися за волю Індій усіми мирними й леґальними шляхами.

Ці засоби: 1) бойкот заграничних товарів, щоби досягнути самовистарчальности Індій; 2) поборювання алькоголевих напитків, 3) ткання доморобних тканин; 4) праця над єдністю та однозгідністю всіх індійців. Жінкам призначив Магатма переведення бойкоту заграничних товарів, а чоловікам поборювання сільного монополю, при помочи варення соли з морської води.

Демонстраційним походом через вулиці Бомбаю 7. травня 1930 р. розпочали індійці гартал.

Крамниці з заграничними товарами пильнували жіночі стійки, які переконували купців та публику про те, що купувати заграничні товари тепер недоцільно. Купці підлягали згодом впливові цієї орґанізації й добровільно зрікалися заграничного купна. Моральна сила Союзу Слуг Батьківщини кріпшала.

Малюючи картину цієї важкої боротьби не можна замовчати того, хто був душею гарталу — Стріматі Перім. Оця струнка жінка, виснажена боротьбою за велику справу, покермувала силою свого інтелекту успіхом цілої боротьби. Її особистий чар, розум, справедливість і геройська відвага приєднували для справи навіть зовсім байдужих і викликували всюди подив і пошану. Коли її арештовано 2. липня 1931 р. враз із її заступницею Сніт Ліляваті Гірлі, показало жіноцтво в протестаційному поході (5 тисяч жінок) свою зорґанізованість і силу. *М. А.*

ВИШЛІМ ДІТИ НА СЕЛО!

Вже 27 літ минає з того часу, як „Т-во Вакаційних Осель" рік річно висилає літом львівську шкільну дітвору на відпочинок на село. Сотки-тисячі дітей в тому часі користувалося ясним сонцем, свіжим воздухом, здоровим харчем.

В останніх роках Товариство здобуло дві місцевості на приміщення малих вакаційних гостей: Милования, давнє літнисько і Коршів коло Коломиї. В році 1931. вислано дівочу й хлопячу оселю до Милования, а другу дівочу до Коршева, де „Сільський Господар" відступив на цю ціль свою школу і випозичив господарський інвентар. Разом вислано 162 дітей — з персоналом 180 осіб.

Ведення осель і опіка над дітворою спочивали в руках досвідних учительок і учителів. Лікарську пораду давали зовсім безкорисно д-р Гробельний зі Станиславова і директор шпиталя д-р Левицький з Коршева. Весь тягар адміністрації несли з правдивою посвятою старий, випробований приятель оселі й дітвори п. Юліян Бачинський і директор Панашій з Коршева. Правдивих духових пастирів-опікунів найшла оселя в особах Вп. отців парохів Блавацького і Микитина. Щиро підпомагали оселю в Коршеві морально і матеріяльно панство Залуцькі, Микитини і д-р Левицький. На оцім місці складає Управа Товариства усім своїм добродіям як найщирішу подяку за серце для дітвори, за зрозуміння завдань і значіння Товариства.

В цьому році, році загальної кризи й безробіття, хоче Товариство збільшити число оселянок до 180. Щоби й найбіднішій дітворі дати змогу використати як найкраще вакаційний час, знижає оплату за побут на оселі до 50 зл. + 10 зл. на дорогу. Зовсім бідні діти на припоручення управ шкіл прийме оселя за дуже малою оплатою, а то й даром. Щоби мали ми змогу це зробити, просимо громадно вписуватися в члени нашого Товариства (3 зл. вкладка) і слати хочби й найменші жертви на руки скарбнички п. Осипи Паньківської (Чарнецького 26.)

За Виділ Товариства Вакаційний Осель: *Ольга Бачинська*, голова; *Марія Ліщинська*, секретарка.

НОВІ РОКОВИНИ УКР. ТЕАТРУ

Часописами промайнула вістка про 10-літню річницю Українського Наддніпрянського Театру під проводом Теодори Руденко. Невідомий у нас театр та прізвище його директорки застановили читача: що це за театр, який ні разу не гостював на наших землях, ні разу не відкликався до нашого громадянства?

Український Наддніпрянський Театр під проводом Т. Руденко має свою історію. Початок його нескладний і простий, як усіх майже повоєнних наших театрів. Артисти й аматори сценічної гри, викинені воєнною хуртовиною поза межі своєї тіснішої Батьківщини згуртувалися для нової спільної праці. Вихідним місцем їхніх вистав став Ковель, де вже в 1920 р. починають ставити українські побутові песи. Звідси виїхав театр на свої мандрівки по Конґресовій та Великопольщі, відвідуючи Варшаву, Познань, Бидґощ, Тщев, Радом і Плоцк. По цім першім турне відвідав театр також Вільно, Білосток і Кельци.

До травня 1922 р. театр не мав ще твердої адміністраційної орґанізації, артисти мінялися і постійного

ансамблю не було. Аж у травні 1922 р., коли управу обняла п. Теодора Руденко, а адміністраційний провід п. Назар Обідзінський, станув театр на твердій основі. Тодішний склад його залишився майже без змін по сьогоднішний день. У жіночих ролях виступають пп. Теодора Руденко, Аґата Андрієва-Любська, Марія Левицька, Емілія Ґрінвальдова, Лідія Кусенко, Марія Мірза, Ганна Новінська, Марія Чарнота, в чоловічих ролях пп. Назар Обідзінський, Дмитро Левицький, Борис Ґрінвальд, Арсен Кусенко, Микола Чарнота, Михайло Мірза, Модест Новінський, Петро Мацько. Режисером театру є п. Теодора Руденко. Із артистів вибивається на перше місце Аґата Андрієва-Любська, в драматичних і комічних ролях „старої", яка вийшла із славетної школи артисток Затиркевичевої і Борисоглібської.

Наддніпрянський Театр під проводом Т. Руденко.

Театр став їздити згаданими вже шляхами. Для чужої публики мусів вибрати відповідний репертуар, який промовив би до ока й вуха байдужнього глядача. І тут показалися найвідповіднішими побутові українські песи. Українське народнє вбрання, народня пісня, танок — цікавить і чарує чужинця й тоді, коли мова йому не зовсім зрозуміла. Для поляка Україна дише дикою екзотикою свого пестрого народнього побуту і він сподіється знайти проблиски його в театральних виставах. Що це явище не має льокального характеру, доказує нам захоплення школою Авраменка в Америці та недавній виступ його учнів у Метрополітені в Нюйорку. А про успіхи хору Кошиця вже не потрібно згадувати зокрема. Не знаю, чи нам радуватись, чи сумувати, що ми добуваємо розголосу в першу чергу піснею та танком?

Як воно не було-б, а заслуги цього Наддніпрянського Театру великі. Вже сам факт, що театр проіснував десять літ у такому самому складі говорить про його внутрішню міць, коли зважити, скільки театральних труп змінилося та розбилося за той час. Оця послідовність дає запоруку успішної дальшої праці. І сама оця праця, якою театр освідомлює слухачів про українське мистецтво й його культуру має неабияку вагу. Як часто прикрашують себе оцими проявами нашої культури чужинці, це ми самі найкраще знаємо. Пісню, танок чи вишивку дуже легко собі присвоїти, ще й коли їхні творці надто пасивні й не протестують. А тут виростає свого роду протест проти крадіжи цих своєрідних надбань. *Л. Б.*

РІЖНІ ВІСТИ

Праця жіноцтва на Закарпатті. В Великому Бичкові на Закарпатті влаштували місцеві пластунки свято Т. Шевченка. Бичківський пласт засновано кілька років тому, одначе усунення чільних наших осіб із Закарпаття дуже некорисно відбилося на його розвитку. Останніми часами він двигнувся з занепаду під проводом учительки Е. Ткачуківної та молодої поетки Миколаї Божук.

Черговим виступом місцевого пласту було свято, присвячене памяти Т. Г. Шевченка дня 13. березня ц. р.

Саля господарського дружества була переповнена народом — переважно нашим селянством та робітництвом. Молоді повно! Програма свята була незвичайно багата: Хор проспівав „Заповіт" Шевченка, про Життя Т. Г. Шевченка виголосила промову учит. Е. Ткачуківна; Присвяту поетки М. Божуківної продеклямував пластун П. Попович; сольо скрипкове заграла пластунка М. Бонкалівна. Пластунки перетанцювали „Козачок". А вже „Катерина" (танець пластунів і пластунок), викликав бурю оплесків: мусіли його танцювати двічи! Милою несподіванкою для присутніх було закінчення програми вдачною одноактівкою „Мені тринадцятий минав", яку заграли найменші пластуни та пластунки. Гра їх була така природня, але разом з тим і така досконала, що можна її вважати верхом артистичних досягнень діточої гри. Все це великобичівські Пластуни зробили протягом тижня підготовки. Можемо їм тільки побажати від щирого серця продовжувати далі цю їх діяльність на хосен народу і рідної культури! *Т. М.*

Установчі Заг. Збори Т-ва „Верховина" в Стрию. Услід за іншими пов. містами відчула й Стрийщина потребу й конечність заснований обласного музею та приступила в день 17. квітня ц. р. до заснування спеціяльного товариства. У зборах взяла участь значна скількість стрийського громадянства, що живо зацікавилося новим культурним ділом. Наспіли привіти від Т-ва „Лемківщина" в Сяноці та „Яворівщина" в Яворові. Від Т-ва „Бойківщина" в Самборі прибули відпоручники: д-р Гуркевич, д-р Княжинський і д-р Скорик, які своїми викладами й промовами надали напрям не тільки зборам, але й по части майбутній праці молодого товариства.

По принятті членів вибрано управу товариства, до якої ввійшли: дир. Осип Сілецький, як голова, а о. Р. Височанський, п. Ольга Бачинська, п. Р. Лисович, д-р Роман Домбчевський, п. Н. Зубрицький, п. О. Цісик, п. В. Котович, п. Н. Соколовський, п. О. Лис, п. І. Кузів — як члени.

На першому засіданні полагоджено цілий ряд питань.

Передовсім установлено засади при прийманні в члени товариства (не богато, але таких людей, що люблять діло), порішено вести сталу хроніку товариства, звернути увагу на збірку писанок, вишивок і народньої ноші. Щодо цього порішено перевести із філією „Союзу Українок" спільну акцію в напрямі зібрання матеріялів існуючих у тій ділянці. Звернено увагу на памятки старовини, переховані по хатах підгірської дрібної шляхти, далі зібрання памяток світової війни, споминів, знимок і т. д.

Стрийська „Верховина" береться до праці з повною вірою, що усе українське громадянство не лише Стрийщини й Скільщини, але Долинсьщини та Калущини вповні зрозуміє вагу свого обласного музею,

а усі суспільні верстви народні допоможуть експонатами до його збогачення.

Усякі письма слати на адресу: Товариство „Верховина", Стрий, вулиця Трибунальська 3.

Перед першим Конгресом Українського Жіноцтва Америки. Українське жінецтво в Америці готується від довшого часу до великого діла, яке певно стане новою пропамятною датою в житті нашої заморської еміґрації досіль: а саме до першого конґресу українського жіноцтва Америки. Як читаємо у відносній відозві, проголошеній в нашій американській пресі Комітетом Конґресу, скликаний той Конґрес на дні 28, 29 і 30-го травня ц. р. до Ню-Йорку, а запрошене до участи в ньому все українське жіноцтво Америки. На Конґрес прибудуть і делеґатки поважних американських орґанізацій міжнародного значіння. На конґресі будуть реферати про орґанізацію українського жіноцтва в Америці, про співпрацю з американськими організаціями, з українським жіноцтвом в Европі та з міжнародніми жіночими орґанізаціями. Далі реферати на теми: жінка-робітниця, мистецтво, виховання і асиміляція наших дітей, жінка й політика, жінка в дома й інші. „Н. Ч."

Виставка Мазепи, влаштована Національним Музеєм у Львові буде відкрита до 30. травня ц. р. Цікава картина середовища, в якому жив цей зручний український політик розгортається тут вповні. Портрети гетьманів, попередників Мазепи, польських королів та вельмож його сучасників, Петра І., доповнені репродукціями картин Гетьмана із ріжного віку. Всі давні й новіші видання, що торкаються політичної діяльности й особистого життя Гетьмана зібрані тут у великій мірі.

10-ліття Української секції Міжнародньої Жіночої Ліґи Миру і Свободи. Дня 5. квітня ґрупа Української Секції М. Ж. Л. М. і С. святкувала в Празі 10-ліття свого заснования. З промовами виступили пп. Русова, Дністрянська, Лоська і Кононенко, які виклали історію секції, вказали на ті високі ідеї Ліґи, які нарешті опанують цілий світ.

Українську Секцію засновано у Відні в 1921 р., перед третім міжнароднім конґресом Ліґи. Після цього вона приймала участь у всіх конґресах, яких досі відбулося шість. Через міжнародню ситуацію, неприятливу для української справи, Українська Секція зробила на жаль не дуже велику по своїх результатах працю, але осягла тісних звязків із жінками других впливових національностей, особливо з анґлійками й американками, ознайомила їх зі становищем українського народу і зацікавила їх українською справою. На VI-ім конґресі Ліґи в Празі чеській прийнято цікаву для українців резолюцію, якою запропоновано національним секціям Ліґи, щоби просили свої уряди включити правила про охорону меншин до основних законів кожної держави, а також піддати цю охорону під контролю Ліґи Націй.

В травні цього року відбувся VII-ий конґрес Ж. Л. Миру і Свободи в Ґренобли (у Франції).

Евгенія Лоська.

Одна втрата. Софія Борщакова. Творча праця жінок часто минає у тиші, у тіні тих, яким вони помагають і яких імя відоме ширшому загалові. Часто щойно смерть виявляє нам цю співпрацю вірних дружин і другів.

Минулого місяця померла у Парижі у 41 р. життя Софія Борщакова, одна із тих рідких наших землячок, що розвинули на чужині виімково інтенсивну культурну працю ознайомлення чужинців із Україною. Неодна стаття й неодно видання французькою мовою появилось при її співпраці та за її спонукою. Вона знала прегарно чужі мови й мала основну університетську освіту. На приняттях у „Школі східних мов", у посольствах балтійських держав (вона була шведського походження із баронів фон-дер-Лявніців та вихована змалку на Полтавщині), де збирались французи, знавці Східньої Европи, вона живо забирала голос у дискусії про нашу історію та культуру. Вона зробила переклад „Гуса" на франц. мову, зладила франц.-український словник і приймала якнайближче співробітництво при „Житті Мазепи" Борщака та Мартеля й „Григорі Орлику" І. Борщака. Смерть її — велика громадянська втрата для нас, що так дуже потрібуємо культурних і талановитих одиниць на чужині.

Вписи до трилітньої Жіночої Фахової Школи коол. „Труд" у Львові, Ринок ч. 39, розпочинаються від 1-го червня ц. р. Наука фахових і загальноосвітніх предметів, ведена кваліфікованими вчительськими силами, дає основне знання кравецького фаху і поширює значно загальну освіту учениць. Кравецькі варштати, уладжені при школі, дають змогу придбати потрібну фахову практику.

До школи можуть вписуватися учениці, що покінчили щонайменше 5 кляс вселюдної школи. Учениці можуть користати з шкільних знижкових залізничих карт. Для дітей державних службовиків звороти шкільних оплат.

ЗАКЛИК ДО УКРАЇНСЬКОГО ЖІНОЦТВА
міста і повіту Львова.

Філія Союзу Українок на повіт Львів приступає в цьому році до великої праці, якою є згуртування всіх Українських Жінок у Кружки С. У.

Таке згуртування дасть нам піддержку в богатьох наших справах, дасть нам віру у власні сили і можність боротися з цими злиднями, які так винищують наш нарід. Освідомлюючи себе взаїмно, чи то в справах виховання дітей, освіти, гіґієни, чи то в суспільних справах взагалі, станемо дійсно жінками, які розуміють, що від них залежить добро нашого Народу і добро нашої родини.

Тому Філія Союзу Українок міста і повіту Львова скликує спільну нараду всіх жінок міста і повіту Львова на день 5. червня ц. р., на яку просимо прибути численно. Ні одної членки читальні „Просвіти", ні одної свідомої жінки не повинно бракнути на цій нараді. Тому явімся всі і повідомім про це всіх жінок, яким залежить на добрі нашого Народу.

Дня 5 .червня ц. р. о год. 13-ій мусите явитися на спільній анкеті, яка відбудеться в домівці Союза Українок у Львові, вул. Підвалля ч. 7.

За Виділ С. У.: *О. Крохмалюк,* в. р., орґ. реф.

НОВІ КНИЖКИ

АЛЬМАНАХ УКР. ЖІНОЧОЇ ГРОМАДИ В НЮ-ЙОРКУ. 1921—31. Накладом Редакційного Комітету Т-ва. Стор. 190. — Америка не має жіночої періодичної преси, так, що цей альманах являється першим того рода виданням, що нотує здобутки й успіхи американських українок. Щоправда, книжка ця, видана Т-вом „Жіноча Громада в Ню-Йорку" в честь її десятиліття, торкається здебільша праці самого товариства й не дає загального образу життя американської українки. Але ми вдячні й за ті скупі відомости, які дає нам ця книжка про далекий для нас світогляд наших заморських сестер. Слід побажати, щоби вона стала для американських українок тим „Першим вінком", який був тут вістуном нашого пробудження.

Книжка поділена на чотири части. Перший розділ присвячений праці Жін. Громади. Рік по рокові слідкує за собою перегляд праць й розвитку Товариства. Грошевий звіт приходів та розходів, а також докладне звідомлення грошевих посилок до краю доповнюють оцю частину.

Слідує обширний і для нас особливо цікавий відділ „Українське жіноцтво в Америці". Звіти жіночих товариств в Ню-Йорку, Шикаґо, Асторії, Бронкс, Филаделфії, Перт Амбой, Ню-Арку, ілюструють працю цих гуртків, яка подібно як і в Жіночій Громаді, йде в напрямку пропаґанди та грошевих збірок для жіночих краєвих установ. Одначе окрім цього сухого матеріялу маємо також цікаві, індивідуальні спомини членів, які кидають хоч трохи світла на внутрішнє життя товариств та психіку жінки-одиниці. Між ними зацікавлює особливо звіт п. Стефи Абрагамовської, довголітньої секретарки й голови Т-ва та п. Анни Мандзій, енерґійної української „бизнесменки". Є й короткий начерк нашого жіночого руху в Америці, з якого видно, що в часі великого народнього Зриву американські українки взялися були навіть за видавання власного часопису „Рання Зоря" (1918, ч. 1, 2). Одначе в читача лишається враження, що праця жінок здебільшого дрібна, муравлина й активної участи в громадській роботі нарівні з чоловіками, жінки не беруть.

Четвертий відділ — це збірка поезій та нарисів написаних жінками. Леся Українка, Віра Лебедова, Уляна Кравченко, Марійка Підгірянка, Христя Алчевська, Надія Кибальчич, Марія Чижівна, Катря Гриневичева, Одарка Романова, О. Л-ка — ось імена, що зложилися на зміст цієї частини. Дивно вражає відсутність якоїсь, хочби й невеличкої участи американок у цій частині книжки. А вже й сам альманах згадує про те, що в Америці назрівають молоді таланти (Вс. Метелик, Анна Хомяк, М. Струтинська-Ґамбаль). Одначе нарис О. Л-ка про „Табор у Берестю", що малює картини з історії нашого недавного минулого, надає цій частині книжки подих живого, актуального змісту.

„ВІЙНА ГОРОБЦІВ ЗІ ШПАКАМИ" та інші байки й оповідання. Даруночок чемним дітям. Бібліотека РСУК ч. 29. Впорядкував К. Коберський.

Маленька збірка байок та оповідань для дітей шкільного віку. Збірка — це спроба кинути в виховання дітей кличі солідарности в громадському житті, кличі спільні також ідеї кооперації.

Оповідання прочитано в школі і вони щиро захопили слухачів, для яких призначені. Тому щиро можемо книжочку поручити для всіх шкільних бібліотек та всіх дітей, яким хочемо зробити милий дарунок.

НАКРИВАЛО НА ВАЛІЗКУ.

Тепер коли вже мрії про літо й літні подорожі є в руху, подумаймо також про подорожне приладдя. Наші валізки зложені десь на стриху, забуті й припорошені. Витягаємо їх на денне світло. Боже, які вони обдріпані й обтовчені! Якже з ними вибиратися в дорогу? Коротка рада! Справити собі накривало.

А в кого нові валізки, тому радимо тим більше пошити собі накривало. Воно збереже валізи перед знищенням і бру-

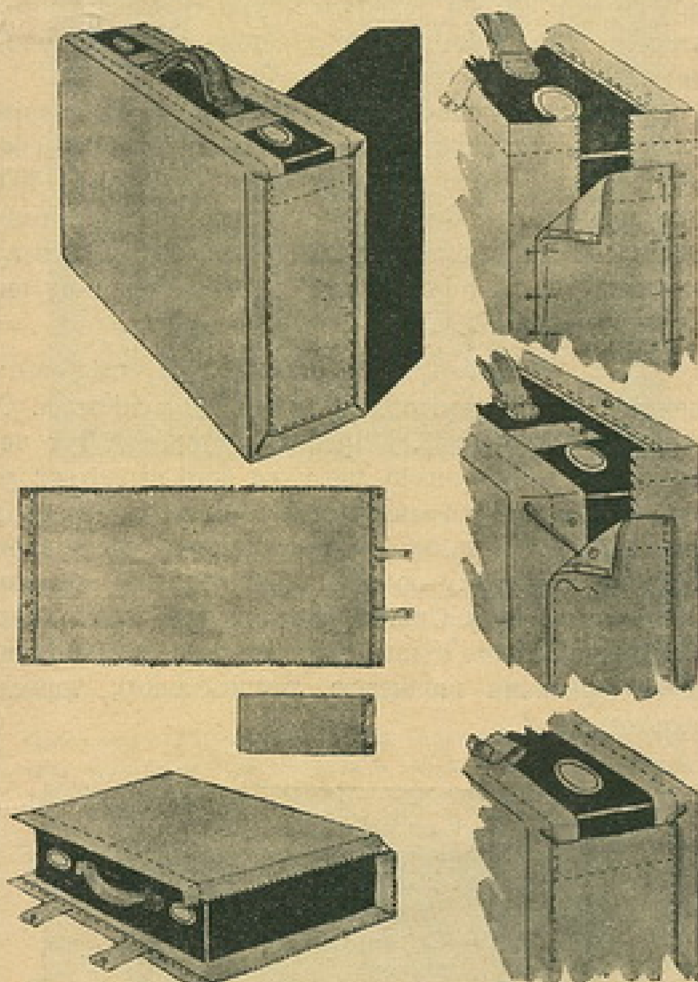

дом, який так густо насідає на стаціях і в почекальнях. По кожній подорожі можна його випрати й чистеньке надягнути знову.

Накривала пошити найкраще з міцного полотна бурої, сірої або сірозеленої краски. Пошити їх зовсім нетрудно, але треба працювати дуже точно й вимірювати докладно, щоби накривало тісно прилягало. Лише тоді валізка елегантно виглядає. Отже, коли назбираєте досить терпеливости й зручности, можна самому взятися за роботу.

Ось попробуємо собі пошити скромне, але міцне накривало, яке зображене на рисунку. Взяти центиметр до рук і виміряти докладно: перш усього височину, а потім ширину валізи, цю послідну двічи. Це буде довжина прямокутника, який ми маємо викроїти з матеріялу. Тоді відміряти ширину валізи й додати з обох сторін по 6—8 цм., це буде ширина нашого прямокутника. Оба краї прямокутника (ширина валізи) зарубити гарно й пришити з одної сторони два вузькі пасочки до застібування. Оті пасочки матимуть великі міцні ґудзики.

Прямокутником обтулити тісно валізку й застібнути пасочки. Тепер покінчити боки накривала. Перш усього треба випрацювати роги, загнувши їх точно при помочи шпильок. Потім виміряти й викроїти бокові частини, яких ширину й довжину треба приспособити до розмірів бічних стін валізки. З одної сторони (на горі) можна її гарно зарубити, а потім пришпилити бічну частину до цілого накривала. З одного боку пристебнуємо цю частину на машині враз із горішніми рогами, а з другої сторони приспособимо її до застібування на великі затиски. Це зроблено на те, щоби можна легко всунути й висунути валізу з пішви.

При праці треба мірити виміри дуже точно й чисто викінчувати. **Л.**

РУЧНІ

Ч. 1. Вишивана блюзка з білого шовку до прання. Блюзка прикрашена вишивкою на комірці, вуставках, і навкруг пазухи. На комірці уміщений взір ч. 2. з таблиці взорів ч. 8. Той сам взір, виконаний хрестиками й ланцюжком вишиваний на вуставках і на дудах. Зпереду приміщені три мотиви з тої самої таблиці (ч. 4.), сполучені між собою дрібними мотивами. Ці дрібні взори, скомбіновані з вершків взору ч. 2, творять дуже цікаву зірку.

Вишивка виконана в красках чорній та червоній, одначе дуже успішно можна примінити тут краски, чорну й жовту, синю й брунатну, синю й жовту. Цей взір особливо зручно можна примінити до одягу, тому що він легкий і небогатий у краски. Проєкт на блюзку з тою вишивкою поміщено вже в дещо відмінному виконанні в ч. 12 „Н. Х." за 1930 р.

Ч. 2. Оригінальна вишивана подушка з приміненням переміточного взору. (Власність п. О. Левкевич, Перемишль). Взір цей повторений тут чотири рази в такий спосіб, що кути його сходяться до купи й творять по середині мотив у формі хреста. Взір вишиваний хрестиками, настилуванням і стебнівкою на ясному канвовому полотні. Краї подушки обведені золотим шнурочком. Спинка подушки зроблена з гладкого темночервоного сукна, тому що ціла подушка вишивана красками вишневою, темнозеленою, чорною й золотою.

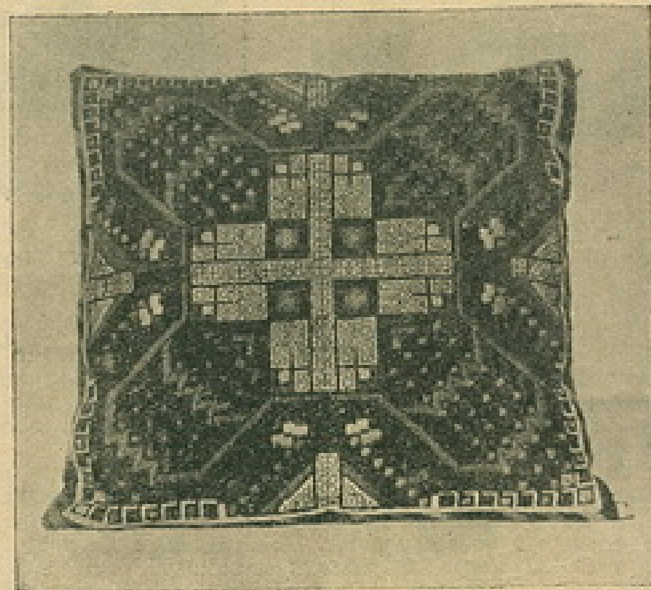

Ч. 2.

Ч. 3. Вишивана серветка з білого сільського полотна. Прикрашена на краях ніжним дрібненьким узором у квіточки. Взір цей виконаний стебнівкою, настилуванням (гладдю) в красках цеглястій, червоній, зеленій і чорній. Настільник викінчений на краю широкою мережкою.

Така серветка призначена на невеличкі столики, або приліжники.

Ч. 1.

Ч. 4. Настільник із білого сільського полотна. Буковинська вишивка примінена тут в оригінальний спосіб. Вона вється легкими зиґзаками довкруги цілого настільника, творячи дуже зручно кути й осередки. Взір ч. 6, що находиться в дещо іншому приміненні на аркуші взорів, можна однаково добре примінювати на блюзках, сукнях і обрусах. Краски, в яких він є вишиваний є подані під ч. 6, а також на аркуші взорів ч. 2.

Від середини взір є відділений вузенькою мережкою „прутиком". Край настільника є викінчений широким рубцем.

Ч. 5. Взір до настільника ч. 2. Краски ■ ■ ■ чорна, О О жовта, . . цегляста, |.| синя, || || зелена.

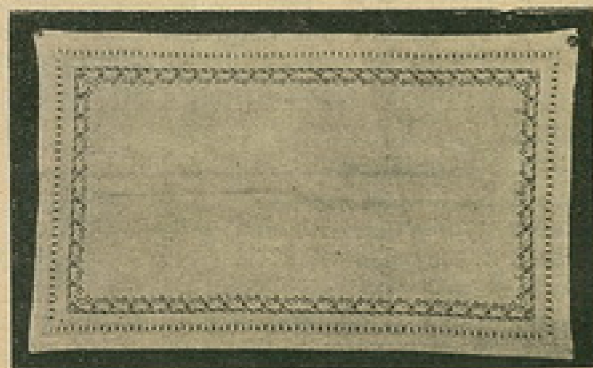

Ч. 3.

РОБОТИ

До вишивання вживати красок марки C. M. S.: чорна ч. 371, червона ч. 547, цеглята ч. 458, жовта ч. 431, синя ч. 424, зелена ч. 723.

D. M. C.: Чорна ч. 310, червона ч. 816, цегляста ч. 900, жовта (цитринова) ч. 743, синя ч. 796, зелена ч. 904.

Ч. 6. Подушка з небіленого сільського полотна. По середині подушки приміщений широкий чорний взір, вишиваний низом. З обох сторін обрамовує його бліда жовта вишивка (морщинка), виконана настилуванням, (плоским гаптом). Дальше переходить він у дрібні чорні мотиви, покидані в однакових відступах від себе. Мотиви ці виконані стебнівкою. Вони повторюються на обох краях подушки, покидані трохи рідше. З обох сторін подушка закінчена вузькою чорною лінією стебнівки.

Подушка ця незвичайно декоративна. Особливо гарно вона надається до чорного мужеського кабінету, завдяки своїм темним, строгим краскам.

Подушка виготовлена в робітні кооп. „Укр. Народне Мистецтво", Львів, Ринок 39.

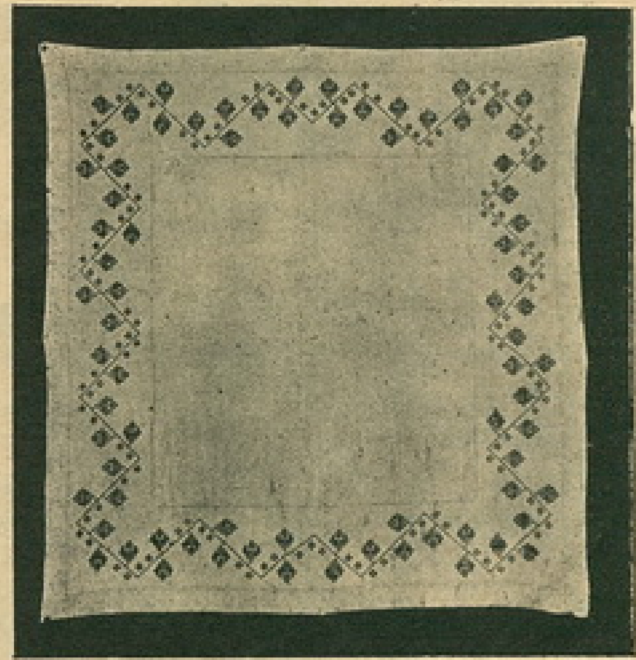

Ч. 4.

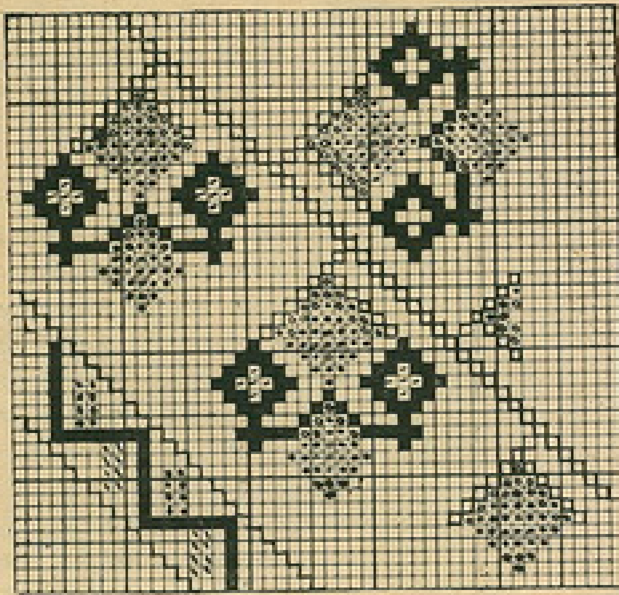

Ч. 5.

Ч. 6.

НА ЗУСТРІЧ ЛІТА

Тішимося довгими й ясними днями й весело прямуємо до літа. Червень — місяць квітів, зелених травників і дерев — місяць мрій про літнє вбрання. Сонце світить, мода усталюється. Стара приповідка каже: „зимний лютий — тепле літо". В лютім дув північний вітер, тож вірмо щасливій ворожбі, що й літо буде погідне.

Поки дочекаємося спеки й легких суконь, маємо спідничкн високі поза стан у ріжній красці й з ріжних тканин, які так гарно можна доповнити, болером, пелериною або коротким фантазійним жакетом без коміра, а зате з гарними вилогами. Спідничка може бути зі шельками; вони високо підходять на грудях, або тільки лучать її з горою. До того вбираємо блюзку з короткими широкими рукавами зібраними поверх ліктя. Цілість творить зовсім нову сильветку.

На горячі дні приготовляють конфекційні магазини сукні з батисту, прикрашені англійським гаптом, шовку до прання у широкі паси, взористої ґренадіни, а передовсім з білого полотна, піки і легкої вовни. Біла краска в літі буде дуже модна. Сукня з білої шовкової піки, гладко пошита, прибрана меріжкою — так званим „ажуром" (матеріял лучиться вузькими на вхрест складаними скісними плісками) буде найбільшою новістю. До білої спіднички з шельками носитиме елегантна жінка блюзку з квітчастого фуляру в ріжнородних красках. На голові панаму, опоясану матеріялом блюзки.

Цьогорічні капелюхи надаються до кожного лиця. Маємо бретонки, маринарки, будки й ширококрисі рембранди. Усі прибрані квітами, стяжками, овочами або листям. Тільки пера не є модні, бо й годі на капелюсі помістити попри квітку ще птичку з гніздом. Ориcя.

8 9 10

Ч. 8. Легка літна суконка з шовку до прання. Комір у формі пелеринки.

Ч. 9. Літня суконка з голубого полотенця. Білий комірець із червоною стяжкою.

Ч. 10. Гладка суконка з лляного полотна. Оригінально скроєні рукавці.

Ч. 1. Елеґантна літня суконка з шантунґу. Рясовані фальбанки в красці квіточок.
Ч. 2. Практична сукня з зеленого клітчатого полотенця. Чорний шкіряний поясок.
Ч. 3. Літня сукня з епонжу морелевої краски. Комірчик із білого опалю.
Ч 4. Спортова сукня з білого льняного полотна. Комір із широкими вилогами.

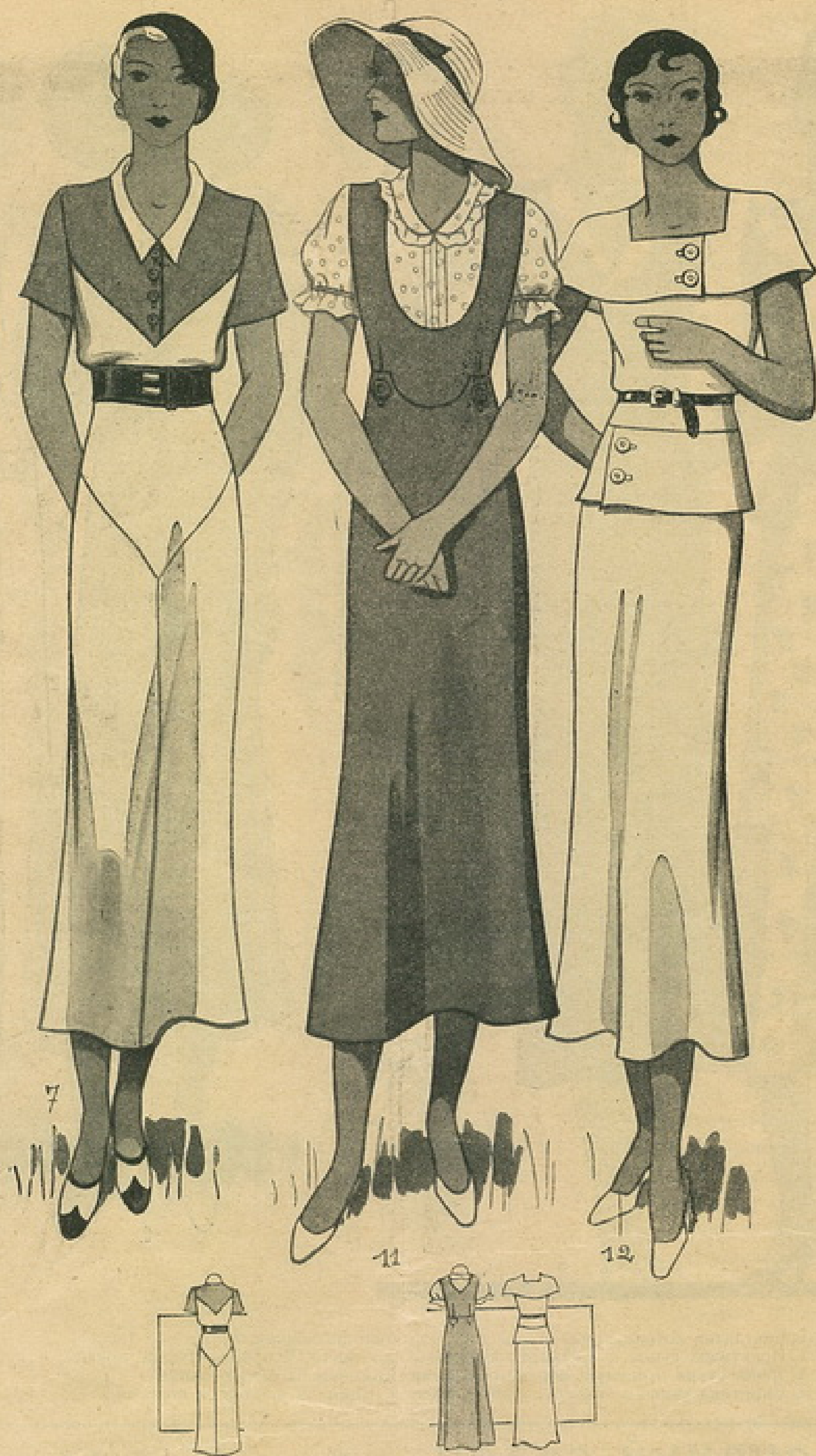

Ч. 10. Ясна полотняна суконка з рожевим насадженим верхом.

Ч. 11. Практична спідничка зі станичком. До того відповідна блюзка в дрібні горошки.

Ч. 11. Біла пікова суконка з невеличкою тунікою, якою можна прикрити продовження спіднички. Комір у формі пелеринки.

НА СПОРТ І ПРОГУЛЬКИ

Ч. 1. Літня суконка з білого матеріялу. Блюзка гаптована долиною й на рукавах полтавським мотивом. Докладний взір поміщено на аркуші взорів ч. 2.

Ч. 2. Теннісова суконка з білої піки. Скісно уложені складки. Комірець і поясок вишивані поданим мотивом на 2—3 цм. ширини. Ґудзички червоні.

Ч. 3. Суконка з білого полотна. Червоний поясок у клітку. Шви викінчені коліровою обміткою.

Ч. 4. Теннісова суконка з білого полотенця. Перід суконки й рамена прикрашені вишивкою з таблиці взорів ч. 1. „Н. Х.".

Ч. 5. Камізелька до всіх трьох суконок із темночервоного суконця.

Ч. 1. Гладка суконка з клітчастого шантунгу. Оригінальні рукавці.
Ч. 2. Літня суконка з узористої маркізети. Її можна продовжити рясоватими фальбанками з відповідного матеріялу.
Ч. 3. Скромна суконка з пругастого полотенця. Комірчик і поясок із білої піки.

ДІТЯМ НА ЛІТО

Ч. 8. Сукня з рожевої піки. Комірчик і рукави прикрашені легкою вишивкою.
Ч. 9. Суконка з зеленої крепеллі. Ґезка і кишені з білого матеріялу.
Ч. 10. Елеґантна суконка з рожевого шантунґу. Прикрашена широкою мережкою.
Ч. 11. Гладка полотняна суконка. Спідничка зложена у складки.

Д-р ЕВГЕН ДУРДЕЛЛО.

КОСМЕТИЧНИЙ ПОРАДНИК

Евгенія С. У Вас річ правдоподібно в ретенції секреції лойових залозок. Лікування цієї аномалії досить тяжке. Треба злущувати нашкірень, тому зверніться найрадше до поблизького лікаря, щоби Вам приписав відповідні масти та поучив, як це робити.

О. Н. Червоність лиця має ріжні причини. Найчастіше входить тут у гру розширення шкірних волосниць, тому лікування мусить змагати до збільшення їх тонусу. На жаль і тут домашні середники не помагають так, що лікування мусить переводити лікар.

ХТО ПОРАДИТЬ?

В який спосіб направити, властиво де можна би направити шкіряну торбинку, коли верх зовсім порядний, а підшивка знищена? Чи можна би виложити нутро новою підшивкою, не ушкоджуючи цілости? Буду дуже вдячна за пораду, бо на тій торбинці мені дуже залежить. Найбільше знищився матеріял довкруги дзеркальця й на накриві з замком, решта зовсім добра, лише дещо прибрукана. Ш. С.

З НАШОГО ДОСВІДУ

Ш. С. Звісно, що торбинку можна вдруге підшити й виглядатиме як нова. Коли не маєте десь поблизу такої робітні з торбинками, попробуйте надіслати її до Львова. Колиб Ви подали свою адресу й значок на відповідь, можемо подати Вам кілька адрес відповідних робітень.

ВЕСЕЛИЙ КУТИК

НАШІ ЖІНКИ.

Його відповідь.

„Як мій чоловік подорожував, я тоді навчилася варити" — оповідає молода пані Зеленівська.

„І що він сказав по своїм повороті?"

„Він виїхав знову".

Знищене родинне щастя.

— Дивись, оце чоловік, що знищив моє родинне щастя.

— Чи збаламутив свою жінку?

— Ні, але оженився з нашою кухаркою, і від цього часу моя жінка варить сама!

Між приятельками.

— Минулої ночі снився мені страшний сон. Снилося мені, що дикі звірята, з яких зроблене моє футро, хотіли мене пожерти. То було страшне!

— Що? Ти боялася... кріликів?

*

— Пані, чи Ви затямили число авта, яке Вас переїхало?

— Ні, але керовниця возу мала синю кльошову сукню з жоржети, намисто з імітації слоневої кости, шведські рукавички ,шовкові панчохи, лякерові черевики і фарбоване волосся.

Як старі.

Іванчик і Гануся бавляться в тата й маму. Іванчик пішов на війну. Вернувши до дому, оповідає повний гордости про свої геройства. Гануся теж хоче доказати, що не дармувала й заявляє неменше гордо: „А я тоді, як ти воював, дарувала тобі діти!"

ВІД АДМІНІСТРАЦІЇ

Звертаємо увагу наших передплатниць на те, що всякі рекламації часопису треба полагоджувати у свого поштового уряду. Рекламувати слід негайно, коли часопис не прийшов до 10-го кожного місяця на місце призначення. Тим заощадиться адміністрації журналу й собі богато зайвих коштів. Всякі рекламації, які приходитимуть пізніше або прямо до адміністрації журналу, не можемо брати під увагу.

Із цим числом закінчуємо II. квартал 1932 р. На адресі визначуємо залеглу квоту по кінець II-го кварталу і прохаємо вирівняти її негайно. Всяка задержка спиняє видавництво в роботі й утруднює його становище серед сучасної матеріяльної скрути.

Нашим заморським передплатницям звертаємо увагу на новий спосіб надсилання передплати, який ми оголошуємо в цьому числі. Всі передплатниці зі Спол. Держав Півн. Америки можуть надсилати належність за передплату на адресу:

в Америці: Manufacturers Trust Company, 55 Broad Street Corner Beaver Street, New York,

в Канаді: The Royal Bank of Canada, Winnipeg, Man. з дописною на рахунок: Agrar-Hypothekenbank, Lemberg, for „Nowa Chata".

В обох випадках треба зазначити на посилці: Земельний Банк Гіпотечний у Львові для „Нової Хати".

В такий спосіб даємо нашим заморським читачкам змогу, коротко й без особливих коштів вирівнювати передплату. Прохаємо скористати з цієї нагоди й вирівнати свої залеглости.

ПРИПИСИ

Яринова юшка.

Взяти два фунти бульви (земної груші), 1/2 ф. шпарагів, 1 велику головку каляфіора, 1/4 ф. перлових крупок. Зварити кожне окремо в солоній воді й відцідити на цідилі.

Відділити головки шпарагів, галузки каляфіору, решту перетерти через рідке волосяне сито разом із крупками. Заправити жовтком і сметаною, загріти, мішаючи на плиті. Докинути масла, вкінці галузки каляфіору, головки шпарагів і так подавати. Подала О. Винницька.

Борщик літній.

На весні і в літі нема стільки буряків, щоби з нього аж борщ квасити. Старі буряки вже недобрі і зогнилі. Варимо борщ так: Взяти кілька молодих буряків, обмити, порізати разом з листям, дати ще іншої ярини, поляти водою, посолити, нехай звариться. Заллятн житнім борщем. Зараз борщ стане червоний і приємно квасний. Підправити мукою, розколоченою у воді. Нехай скипить. Відставити, дати сметани і подати з бульбою або кулешою. Знаменита страва.

Книдлі на дріжджах з черешнями.

Розчинити трохи тіста і вляти до цього розпущені в теплім молоці, або воді дріжджі. Як викисне, додати муки, яйця (зо 2), трохи соли, замісити не дуже густо. Хай кисне. Як тісто підросте, викинути на стільницю посипану мукою, розтачати грубо, вирізувати круглі паланички, накладати вишнями, черешнями, афинами, прикривати другими паланичками зверха, затиснути береги. Вкинути на окріп і варити на обі сторони. Вибрати на полумисок, посипати цукром, поляти маслом і подати горячі. Подається до цього биту сметану з цукром. Подала О. Заклинська.

Ванільове морожене.

1/4 л. солодкої сметанки або молока, 14 дкг. цукру і 6 жовтків убити на парі на крем. Вихолодити, заморозити в пушці. Морожене можна зробити без машинки. Вистачить роздобути цинковану пушку (неширoку) з затичкою і ушками (кільцятами) при березі. Пушку вставити у шафлик. Натовчи леду і дрібними кусниками обложити пушку, верствами посолити і втовчи тісно. Підчас заморожування стрясати пушкою, кружляти за ушка, а від часу до часу відчинити і кописткою деревляною згорнути крем зі стін, щоби рівномірно заморожувався. (Якщо морожене за рідке, додати трошки води, а як за густе посипати мілким цукром). Від часу до часу зляти воду зі шафлика. Готове морожене лишити в пушці, або переложити до відповідної форми, замкнути щільно і поставити на леді. Зверху прикрити грубим коцом. Морожене робити в пивниці, щоби лід скоро не таяв.

Подала О. Пеленська-Ліщинська.

Видає Кооператива „Українське Народне Мистецтво“.
Редакція і Адмінстрація: Львів, Ринок ч. 39., I. пов.

За Редакцію відповідає МАРІЯ ГРОМНИЦЬКА.
З друкарні Вид. С-ки „Діло“, Львів, Ринок ч. 10.

ЦІНА ЧИСЛА ЗОЛ. 1.80.